

БЮЛЕТЕНЬ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

Засновник:
Національна асоціація
кредитних спілок України

Свідоцтво про реєстрацію:
КВ №10354 від 06.09.2005 року

Виходить з квітня 2005 року

Передплатний індекс —
94634

Випускаючий
редактор — Оксана Гайдук

Дизайн, макетування
та верстка — Андрій Козинець

Передрук
можливий лише
з посиланням на "Бюлетень
кредитних спілок України"

Національна асоціація
кредитних спілок України

Адреса:
вул. В.Чорновола, 25, 19-ий
поверх, к.49, Київ, 01135
тел./факс: (044) 501-18-75
електронна адреса:
unascu@unascu.org.ua

ЗМІСТ НОМЕРА:

РАДА НАКСУ

Засідання Ради НАКСУ 4

ЗВІТНО-ВИБОРНА КОНФЕРЕНЦІЯ НАКСУ

XXII Звітно-виборна конференція НАКСУ 4

Резолюція XXII Звітно-виборної конференції НАКСУ 6

Звіт Ради НАКСУ 7

Звіт Наглядового комітету 10

Звіт Виконавчої дирекції 11

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОКС НАКСУ

Загальні збори Об'єднаної кредитної спілки НАКСУ 16

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

За рухом кредитних спілок України
стоїть глобальний рух 18

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ КРЕДИТНИХ СПІЛОК

Підсумки діяльності кредитних спілок за I квартал
2015 року (за офіційною інформацією Нацкомфінпослуг) ... 21

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

Аналіз фінансової звітності кредитних спілок -
членів НАКСУ за I квартал 2015 року 26

З ЖИТТЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК

Роботать вопреки всему 38

"Благо" идет навстречу людям 39

КС "Берегиня" 20 років підтримує стабільну роботу 42

"Працювати вигідно, швидко, чесно" 44

Дорога до достатку починається
із Снятинської кредитної спілки 46

СУДОВА ПРАКТИКА

Практика вирішення спорів про визнання
умов кредитного договору несправедливими
та недійсними 51

ЗАСІДАННЯ РАДИ НАКСУ

28 квітня 2015 року відбулось чергове засідання Ради Національної асоціації кредитних спілок України. На зборах були присутні члени Ради НАКСУ: Юрій Ковальов, Василь Попович, Олена Макрідіна, Людмила Васюхно, Ігор Кріль, Ганна Семенчук, Ігор Мустафаєв, Валентина Чумакова, Ірина Костюченко, Марія Кишинська, Петро Харченко; члени Наглядового Комітету НАКСУ: Ірина Боголюбова, Олена Грузіна, Володимир Науменко; Виконавча дирекція НАКСУ: Петро Козинець, Людмила Кравченко, Катерина Калустова.

На розгляд було винесено наступні питання: затвердження протоколу попереднього засідання Ради НАКСУ; звіт Виконавчої дирекції за період, що тривав між засіданнями; про проведення чергової ХХІІ Звітно-виборної Конференції НАКСУ; різне.

Звітуючи про роботу Виконавчої дирекції НАКСУ, Петро Козинець зазначив, що минулий рік був, мабуть, найскладнішим за всю історію в житті кредитної кооперації. Проте, незважаючи на об'єктивне падіння за рік основних показників, кредитні спілки продовжують кредитувати своїх членів та залучати кошти населення. Ряд спілок, що

знаходяться на тимчасово окупованій території чи у прифронтовій зоні, змушені майже згорнути діяльність. Але навіть за таких вкрай несприятливих умов за результатами року зросли витрати на капіталізацію та формування резервів майже на 3 %, кожна четверта кредитна спілка системи НАКСУ показала позитивну річну динаміку практично по всіх показниках, в останньому кварталі практично призупинилось зростання прострочених кредитів.

Навчально-методичним центром НАКСУ проведено семінар з питань організації та проведення загальних зборів, участь у якому взяли більше 30 слухачів. Випущено свіжі номери журналу "Бюлетень кредитних спілок України".

Керівники Виконавчої дирекції НАКСУ взяли участь більш ніж у 15 засіданнях круг-

лих столів, робочих груп, робочих нарад з питань законодавства, обговоренні стратегічних планів, інших нагальних проблем.

Протягом звітного періоду за підтримки проекту "АгроІнвест" інспекційною групою НАКСУ проведено виїзні внутрішні ревізії у 5 кредитних спілках - членах Асоціації.

Далі члени Ради були поінформовані про міжнародну співпрацю НАКСУ. Петро Козинець доповів про тижневий візит в Україну на запрошення НАКСУ делегації Ірландської Ліги кредитних спілок, під час якого було проведено конкретні переговори у Виконавчій дирекції НАКСУ. Гості також відвідали ряд кредитних спілок, зустрілися з керівниками кредитних спілок м. Києва та керівництвом Нацкомфінпослуг.

Також у квітні цього року в Україні, у м. Львові, вперше в історії відбулось виїзне засідання Ради Директорів WOCCU на чолі з Гжегожем Бірецьким та Брайаном Бранчем. На засіданні Національну асоціацію кредитних спілок України було нагороджено спеціальною відзнакою за вагомий внесок у роз-

виток кредитних спілок по всьому світі. В ході засідань відбулись предметні переговори з керівництвом WOCCU щодо підтримки руху кредитних спілок України. Члени Ради Директорів WOCCU зі США, Канади, Ірландії, Польщі, Південної Кореї, Африки та Латинської Америки, присутні на засіданні, були одностайними в солідарності з Україною, яка зараз протистоїть російській військовій агресії, в підтримці руху кредитних спілок України в ці нелегкі часи.

Наприкінці своєї доповіді Петро Козинець зупинився на двох основних питаннях, які сьогодні найбільше хвилюють кредитні спілки: взаємодії з нарешті повністю сформованим новим складом Нацкомфінпослуг та стосовно останніх законодавчих новацій (оподаткування, впровадження касових апаратів та ін.). Ці питання викликали жваве обговорення учасниками засідання, після чого члени Ради постановили взяти до відома звіт Виконавчої дирекції НАКСУ та прийняли конкретні рішення щодо подальших кроків у питанні розв'язання даних проблем.

Наступним на засіданні Ради НАКСУ було прийняте рішення про проведення XXII Звітно-виборної Конференції НАКСУ 28 травня 2015 року у Києві. Учасники засідання підтвердили чинність встановлених квот щодо кількості голосів делегатів згідно з категоріями кредитних спілок - членів НАКСУ та обговорили усі організаційні питання. Цього ж дня будуть проведені загальні збори ОКС НАКСУ.

XXII ЗВІТНО-ВИБОРНА КОНФЕРЕНЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АСОЦІАЦІЇ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

28 травня 2015 року відбулась XXII Звітно-виборна Конференція Національної асоціації кредитних спілок України. У ній взяли участь делегати від 87 кредитних спілок із 139 спілок - членів НАКСУ. Також у роботі Конференції взяли участь запрошені гості - Директор департаменту регулювання та нагляду за кредитними установами та бюро кредитних історій Нацкомфінпослуг Лариса Мендрул, шеф-редактор Видавничого дому "Україна Бізнес" Микола Степанов, член Ради директорів кредитної спілки "Самопоміч" (м. Чикаго, США) Роман Яцковський, журналісти.

Учасників Конференції привітав Роман Яцковський від усіх українських кредитних спілок США. Він зазначив, що сьогодні кредитні спілки США розвиваються досить успішно, незалежно від економічної ситуації. Кредитна спілка "Самопоміч" з м. Чикаго має в активах 700 млн. дол., її послугами користуються 22 тисячі членів. За рік було виділено 1,5 млн. дол. на благодійну діяльність, розвиток громади, а та-

кож на підтримку українських батальйонів, які воюють сьогодні на Сході України. Також пан Роман висловив переконання, що, хоча зі зміною влади в Україні не змінилося розуміння суті кредитної кооперації, обов'язково настане час, коли ті, хто перешкодив розвитку спілчанського руху, будуть засуджені українським народом, і кредитні спілки займуть гідне місце у суспільстві.

Шеф-редактор ВД "Україна-Бізнес" Микола Степанов привітав делегатів і на правах багаторічного інформаційного партнера НАКСУ запросив спілчан до активної співпраці на шпальтах друкованих видань Видавничого Дому.

Голова Ради НАКСУ Анатолій Занюк, який вже тривалий час перебуває у зоні АТО, виступив з емоційною промовою, в якій, зокрема, подякував спілчанам, волонтерам і народу України, завдяки яким іде матеріальне і речове забезпечення українського війська. Також він звернув увагу на хронічну неврегульованість трудового і фінансового законодавства і наголосив на необхідності припинення створення перешкод для діяльності кредитних спілок з

боку державних органів. Як Голова правління кам'янець-подільської КС "Ощадність", Анатолій Занюк зазначив, що за минулий рік кредитна спілка збідніла втричі, і дана тенденція характерна для всього ринку КС. Тому висловив надію, що влада нарешті зверне увагу на ситуацію, що склалася, і почне вживати заходів для її нормалізації. Привітання Голови Ради НАКСУ завершила подяка всім спілчанам за послідовну прихильність кредитній кооперації і закликав не дати спалювати майбутнє КС.

Затим Голова Ради НАКСУ прозвітував про роботу Ради НАКСУ у звітному періоді. Про результати діяльності Наглядового Комітету НАКСУ доповіла Голова НК Ірина Боголюбова. Про роботу Виконавчої дирекції звітував Президент НАКСУ Петро Козинець, Віце-президент НАКСУ Людмила Кравченко виступила з фінансовим звітом Асоціації.

Після заслуховування звітних доповідей відбулося їх активне обговорення. Виступаючи, учасники Конференції також висловили багато нарікань щодо законодавчих новацій, діяльності Нацкомфінпослуг, виконавчої служби, ін. Особливо емоційно йшлося про практику щотрирічного обов'язкового навчання та переатестації, яку мають проходити керівники та бухгалтери кредитних спілок: представники кредитних спілок під час здачі екзаменів нерідко стикаються з не-

тактовною поведінкою інколи неосвічених у даній сфері членів екзаменаційних комісій, що, звісно, призводить до приниження людської гідності та необ'єктивності оцінювання. В обговоренні взяли участь Юрій Ковальов (КС "Кредит-сталь", м. Маріуполь), Леся Ком'яті (КС "Калиновий міст", м. Мукачево), Ігор Мустафаєв (КС "АР МОУ", м. Одеса), Валентина Чумакова (КС "Світовид", м. Первомайськ Миколаївської обл.), Олег Капелюх (КС "Компаньйон", м. Луганськ), Володимир Коломацький (КС "Агро-Кредит", м. Старобільськ Луганської обл.), Станіслав Шевченко (КС "Довіра-Ічня", м. Ічня Чернігівської обл.). Директор департаменту Нацкомфінпослуг Лариса Мендрул після обговорення доповідей виступила з вітаннями від Нацкомфінпослуг, а також відповіла на численні запитання делегатів Конференції.

Далі відбулось обрання, згідно зі Статутом, чотирьох членів Наглядового комі-

тету НАКСУ (делегати проголосували за збільшення кількості членів Наглядового комітету НАКСУ з 7 до 8 осіб). За результатами голосування до складу Комітету увійшли: Ігор Кріль (КС "Відродження", м. Трускавець), Юрій Тягур (КС "Святий Мартин", м. Мукачеве), Руслан Гаврилюк (КС "Центр-Кредит", м. Ульянівка Кіровоградської обл.), Олена Грузіна (КС "Партнер", м. Славутич, Київська обл.). Разом із новообраними членами у

Комітеті продовжать виконувати свої обов'язки Ірина Боголюбова (КС "АЖІО", м.Київ), Володимир Науменко (КС "Товариство "Взаємний кредит", м Мелітополь Запорізької обл.), Олена Маковій (КС "Моя Родина" м. Чернігів), Енвер Махсудов (КС "Юрт", м. Білогорськ, АР Крим).

Після закінчення обговорення доповідей та відповідей на запитання було прийнято відповідну резолюцію Конференції.

Резолюція XXII Звітно-виборної Конференції НАКСУ

м. Київ 28 травня 2015 року

1. Роботу Ради НАКСУ за звітний період визнати задовільною.

2. Роботу Наглядового комітету НАКСУ за звітний період визнати задовільною.

3. Роботу Виконавчої дирекції НАКСУ визнати задовільною.

4. Конференція НАКСУ доручає Виконавчій дирекції НАКСУ продовжити кампанію зі звернення до депутатів Верховної Ради України з вимогою про врахування специфіки кредитних спілок, встановлення справедливих норм щодо їх оподаткування та скасування норм про необхідність застосування кредитними спілками реєстраторів розрахункових операцій.

5. Конференція НАКСУ звертається до всіх кредитних спілок з рекомендацією у найближчий термін провести зустрічі з народними депутатами у своїх виборчих округах, в ході яких надати переконливі докази важливості підтримки державою кредитних спілок та перегляду норм законів, які направлені на утиски кредитної кооперації в Україні.

6. Конференція НАКСУ звертається до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг), з вимогою про:

- підтримку на офіційному рівні позиції ринку

щодо неприпустимості створення законодавчих та регуляторних умов, спрямованих на згортання кредитної кооперації як унікальної форми фінансової самоорганізації громад;

- здійснення невідкладних конкретних кроків, спрямованих на дерегулювання діяльності кредитних спілок, перш за все, за рахунок скасування нормативно-правових актів Нацкомфінпослуг, які створюють бюрократичні перешкоди розвитку кредитних спілок;

- припинення практики створення формальних та бюрократичних перешкод при здійсненні дозвільних процедур та їх дублювання;

- налагодження конструктивного діалогу між Нацкомфінпослуг та НАКСУ передусім щодо:

а) запровадження практики спільного опрацювання та погодження проектів регуляторних актів з НАКСУ, іншими всеукраїнськими асоціаціями кредитних спілок, експертами ринку кредитної кооперації;

б) проведення регулярних зустрічей керівництва Нацкомфінпослуг з представниками кредитних спілок України.

7. Конференція НАКСУ закликає всіх членів НАКСУ та інші кредитні спілки до максимальної консолідації та об'єднання спільних зусиль для відстоювання інтересів кредитних спілок та їх членів перед органами влади всіх рівнів.

РІЧНИЙ ЗВІТ НАЦІОНАЛЬНОЇ АСОЦІАЦІЇ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

ЗВІТ РАДИ НАКСУ НА ХХІІ ЗВІТНО- ВИБОРНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ НАКСУ

Шановні делегати і гості Звітно-виборної Конференції НАКСУ!

Шановні делегати і гості Звітно-виборної Конференції НАКСУ!

Сьогодні вже у 22-й раз ми зібралися разом на чергову Звітно-виборну Конференцію НАКСУ для того, щоб, як завжди, оцінити зроблене та виробити дороговказ на майбутнє. Тому одразу наведемо суху статистику щодо діяльності Ради НАКСУ за рік, що пройшов з минулорічної Конференції. Протягом цього часу Рада НАКСУ провела 4 засідання, на яких було розглянуто 16 питань із ухваленням відповідних рішень. Серед цих рішень були рішення термінові: наприклад, щодо проведення комплексу заходів з метою здолати помилкову позицію Верховної Ради та інших органів державної влади щодо запровадження для кредитних спілок статусу платника податку на прибуток підприємств. Були рішення непопулярні: наприклад, щодо сплати у 2015 році спеціального річного членського внеску. Були рішення сумні - пов'язані з неможливістю повноцінного членства в НАКСУ кредитних спілок, які знаходяться на окупованих територіях.

Важливо, що у звітному періоді Рада НАКСУ не лише реагувала на виклики, які насправді вже сприймаються як норма нашого життя, але й працювала на випе-

редження. Прикладом цього є ґрунтовні напрацювання щодо проекту змін до низки законодавчих актів щодо вдосконалення системи кредитної кооперації України, які були детально обговорені, опрацьовані та схвалені Радою НАКСУ, шляхом затвердження офіційної позиції НАКСУ щодо реформування та розвитку національної системи кредитної кооперації.

Проте на рівні держави завдання, які мають бути вирішені для забезпечення розвитку кредитних спілок, потопають в засіданнях безкінечних робочих груп та порожніх балачках. А на практиці протягом останнього року з боку органів державної влади, першим з яких в цьому переліку є наш профільний регулятор, не зроблено жодного реального кроку, спрямованого на забезпечення іншого якісного рівня взаємодії з кредитними спілками. Ба більше! Шантажуючи працюючі кредитні спілки існуючими і невирішеними проблемами щодо кредитних спілок, які фактично припинили своє існування ще декілька років тому, нагнітається абсолютно безглуздий податковий та інформаційний тиск, а у сфері підзаконного нормативного регулювання не відбулося конструктивної ревізії жодного нормативно-правового акту. Здається, що представники держави не розуміють, що від створення неможливих умов для діяльності живих кредитних спілок мертві кредитні спілки не воскрес-

нуть. А маніпуляційна теза про необхідність захисту прав споживачів сьогодні має лише один наслідок - штрафи для працюючих кредитних спілок на тлі абсолютної відсутності як поліпшення регуляторного середовища щодо діяльності кредитних спілок, так і відповідальності з боку держави за власну бездіяльність. Зрозуміло, чому протягом багатьох років за попередньої влади ми намагалися прилаштуватися, будучи готовими виконувати будь-які вимоги для збереження кредитних спілок як таких. Незрозуміло, чому і сьогодні система взаємовідносин держава - кредитна кооперація залишається незмінною. В цьому контексті дуже показовим є аналіз аспектів, які піднімалися на минулорічній Конференції. Зокрема, щодо ревізії регуляторних актів - зміни з боку НАКСУ підготовлені та надані. Жодних ухвалених. Щодо діяльності ДВС - іде реформа, стягнення - ні. Щодо захисту прав кредиторів - жодних позитивних зрушень на тлі кампанії з підтримки невиконання боржниками власних зобов'язань. За мовчазної підтримки нашого профільного регулятора:

- запроваджено оподаткування кредитних спілок, яке в частині податкового навантаження податком на прибуток підприємств та податком на доходи фізичних осіб, отриманих від участі в капіталі, є більш ніж у 1,5 рази більшим, ніж у будь-якого іншого суб'єкта господарювання, який, на відміну від кредитної спілки, має на меті отримання прибутку;

- з 1-го липня потенційне застосування кредитними спілками РРО створить необхідність видачі двох касових документів щодо однієї касової операції, що, зокрема, призведе до виникнення вимоги повернення суми кредиту чи вкладу або зарахування суми сплачених процентів у подвійному розмірі.

М'яко кажучи - дістало. Саме тому на останньому засіданні Ради НАКСУ було ухвалено рішення про проведення широ-

комасштабної кампанії зі звернення до депутатів Верховної Ради України з вимогою про врахування специфіки кредитних спілок, встановлення справедливих норм щодо їх оподаткування та скасування норм про необхідність застосування кредитними спілками реєстраторів розрахункових операцій. Сьогодні ця робота триває і Рада НАКСУ закликає всіх делегатів Звітно-виборної конференції НАКСУ взяти в ній активну участь та дякує всім членам НАКСУ, які це вже зробили.

Щодо внутрішньосистемних рішень, які були ухвалені Радою НАКСУ, передусім зазначимо про рішення Ради НАКСУ про членство в НАКСУ кредитних спілок, які знаходяться на окупованих територіях. Йдеться як про окремі райони Луганської та Донецької областей, так і про АР Крим. Причому, якщо в першому випадку у НАКСУ залишається можливість здійснення фінансових операцій зі своїми членами, то у другому - будь-які фінансово-економічні зв'язки є припиненими. Проте, Ви ж знаєте, шановні делегати, що в НАКСУ, як в добрій родині, відстань та складнощі не здатні зруйнувати наших взаємовідносин. Саме тому Радою НАКСУ було ухвалено низку рішень про повернення таким кредитним спілкам їх внесків до Стабілізаційного фонду НАКСУ зі збереженням їх членства в НАКСУ, а щодо кримських кредитних спілок через вказані причини - навіть щодо збереження членства без сплати щоквартальних членських внесків. І дуже цінним є усвідомлення усіма нами важливості бути разом. Тож нехай так буде завжди!

Серед іншого Радою НАКСУ було розглянуто питання про звернення до керівництва Нацкомфінпослуг з проханням взяти безпосередню участь у вирішенні питання по конкретних кредитних спілках щодо повернення коштів КС з проблемних банків, про делегування для участі в установчих зборах з обрання складу Громадських рад при Державній фіскальній

службі України та Держфінмоніторингу віце-президента НАКСУ Калустової К.В., про заслуховування звітів Виконавчої дирекції НАКСУ про проведену роботу та про виконання бюджету НАКСУ за 2014 фінансовий рік, про ухвалення бюджету на 2015 рік, про проведення чергової Звітно-виборної конференції НАКСУ тощо.

Зокрема, за підсумками 2014 року Рада ухвалила рішення про виконання бюджету НАКСУ в повному обсязі, а достовірність даних щодо фінансового стану НАКСУ було підтверджено аудиторським висновком Аудиторської компанії "УПК - Аудит ЛТД" (Свідоцтво АПУ № 2228 від 26.01.2001 року, дія якого подовжена до 04.11.2015 року рішенням АПУ від 04.11.2010 року № 221/3). При цьому дохідна частина бюджету в частині надходжень членських внесків та процентних доходів була виконана на 98,02% (627 316 гривень фактично проти 640 000 гривень запланованих). Обсяг процентних надходжень від розміщення коштів НАКСУ на депозитних рахунках в банках склав 79,81% (560 237 гривень фактично проти 702 000 гривень запланованих). При цьому дохід від розміщення коштів НАКСУ в ОКС НАКСУ склав 3 154 гривень. Також до складу доходів у 2014 році увійшли додаткові членські внески на загальну суму 170 000 гривень, передусім сплачені для надання фінансової підтримки ЗСУ, добровольчим батальйонам та підрозділам МВС, які беруть участь в АТО. Таким чином, фактичні бюджетні надходження склали 1 387 542 гривень при планових 1 565 000 гривень або на 11,44% менше, ніж передбачалося.

Щодо фінансових фондів НАКСУ, то при бюджетному плануванні на 2014 рік поповнення фінансових фондів НАКСУ не очікувалося. Натомість мало місце поповнення центрального резерву ліквідності в сумі 166 000 гривень та зменшення суми стабілізаційного фонду на 291 861 гривень.

При виконанні витратної частини на понесення операційних витрат бюджет виконано на 86,88% (за планом визначено 1 565 000 гривень, по факту витрачено 1 359 712 гривень), що зумовило бюджетний профіцит у сумі 27 830 гривень.

Затвердженим Радою НАКСУ бюджетом на 2015 рік передбачено грошові надходження до доходної частини бюджету у сумі 1 529 000 гривень (720 000 гривень - надходження від обов'язкових та додаткових членських внесків, 669 000 гривень - надходження від розміщення коштів на депозитних рахунках в банках та ОКС НАКСУ та 140 000 гривень додаткових членських внесків на проведення конференцій тощо) за умови, що планового поповнення фінансових фондів НАКСУ до бюджету не закладалося. Щодо запланованих операційних витрат, то їх сума дорівнює сумі планових доходів.

Щодо членства в НАКСУ варто зазначити, що наразі членами НАКСУ є 139 кредитних спілок, активи яких складають 500,3 мільйона гривень, а кількість членів становить понад 236,6 тисячі осіб. Таким чином, за період з минулорічної Звітно-виборної конференції членство НАКСУ зменшилося лише на одну кредитну спілку.

Мобілізація - це не просто слово. Сьогодні - це гасло держави, гасло кредитної кооперації, гасло кожного з нас! Тому, складаючи свої повноваження, діючий склад Ради НАКСУ бажає своїм наступникам і керівництву всіх кредитних спілок цілеспрямованості, наполегливості, віри у себе та своїх побратимів, любові до життя, своїх коханих, справи та Батьківщини, надії і впевненості, що всі наші найсміливіші мрії справдяться!

Голова Ради НАКСУ Анатолій Занюк

ЗВІТ НАГЛЯДОВОГО КОМІТЕТУ НАКСУ НА XXI ЗВІТНО-ВИБОРНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ НАКСУ

Шановні колеги!

Наглядний комітет у звітному періоді працював у наступному складі:

Ірина Боголюбова - голова Наглядного комітету;

Володимир Науменко - заступник голови Наглядного комітету;

Олена Грузіна - секретар Наглядного комітету;

Анатолій Олійник - член Наглядного комітету;

Ірина Махник - член Наглядного комітету;

Олена Маковій - член Наглядного комітету;

Енвер Махсудов - член Наглядного комітету.

В цьому складі Наглядний комітет був представлений на всіх засіданнях Президії НАКСУ та Ради НАКСУ.

Наглядним комітетом НАКСУ за звітний період було проведено 4 засідання, на яких розглядалися питання поточної діяльності НАКСУ у відповідності з компетенцією Наглядного комітету визначеною статутом та положенням. Постійна увага на засіданнях Наглядного комітету приділялась питанням виконання та цільового використання коштів бюджету НАКСУ, відповідності Статуту рішень Ради, Президії та Виконавчої дирекції, вирішення кадрових питань, відповідності діяльності НАКСУ нагальним потребам кредитних спілок.

В 2015 році, у відповідності з вимогами що зазначені в Положенні про Наглядний Комітет НАКСУ (п.3, п/п 3.4), закінчується повноваження 3 членів Наглядного комітету НАКСУ, в тому числі:

Олена Грузіна - КС "Партнер", м. Славутич Київської області;

Анатолій Олійник - КС "Благо", м. Бердянськ Запорізької області;

Ірина Махник - КС "Гільдія вуглекопів",

м. Червоноград Львівської області.

Користуючись нагодою, дозвольте нагадати, що протягом червня 2015 року повинні відбутися обласні конференції кредитних спілок - членів НАКСУ, які скликаються за ініціативою кредитних спілок - членів НАКСУ області для обрання члена Ради НАКСУ від кожної області.

Про дату та місце проведення обласної конференції та її орієнтовний порядок денний кредитні спілки області, а також, Президія, Наглядний комітет та Виконавча Дирекція НАКСУ мають бути письмово повідомлені відповідальним за організацію проведення конференції за 10 днів до дня її проведення. В конференції обов'язково бере участь в якості спостерігача без права втручання в хід проведення конференції член Наглядного комітету НАКСУ або інша особа, ним уповноважена (в першу чергу представники Ради НАКСУ та Виконавчої дирекції при умові відсутності конфлікту інтересів). Для забезпечення якісного проведення обласних конференцій просимо Вас не зволікати з наданням інформації про призначення дати обласних конференцій.

Також хочу нагадати про те, що згідно з Положенням про Раду НАКСУ, балотуватися в члени Ради мають право представники від кредитних спілок, які працюють не менше року та мають за Рейтинговою оцінкою фінансовий стан не нижче "задовільно" (41 бал за рейтинговою оцінкою) при умові, що досвід діяльності в фінансових установах кандидата в члени Ради становить не менше 2-х років. При цьому, перебування особи у трудових відносинах з організаціями, що реалізують будь-яку з українських та/або з міжнародних програм та/або проектів з надання технічної та/або інвестиційної підтримки кредитним спілкам та НАКСУ, або перебування у трудових відносинах з НАКСУ, є безперечною підставою для заборони висування особи кандидатом для обрання до Ради НАКСУ. В областях, де є мен-

ше 3-х КС - членів НАКСУ для обрання представників в Раду спілки можуть об'єднуватись з кредитними спілками інших областей (проводити міжобласні Конференції).

Наглядовий комітет констатує, що протягом звітного періоду:

- Рішення Ради, Президії та посадових осіб Виконавчої Дирекції НАКСУ відповідали вимогам чинного законодавства, Статуту та внутрішнім положенням НАКСУ, рішенням Конференції НАКСУ та програмам розвитку НАКСУ, а рішення посадових осіб Виконавчої дирекції не суперечили рішенням Ради НАКСУ.

- Загальна дохідна частина бюджету була виконана на 88,54%.

- Витратна частина бюджету була виконана на 88,88%.

Достовірність даних щодо фінансового стану НАКСУ було підтверджено аудиторським висновком Аудиторської компанії

"УПК - Аудит ЛТД", яким визначено, що "система обліку НАКСУ відповідає її розміру, структурі і виду діяльності та забезпечує належний збір і обробку інформації, необхідної для складання фінансової звітності. Наявна інформація дає повне уявлення про реальний склад активів та пасивів балансу НАКСУ.

Фінансова звітність Національної асоціації кредитних спілок України складена за дійсними даними бухгалтерського обліку відповідно до вимог чинного законодавства і в усіх суттєвих аспектах відображає фактичний фінансовий стан НАКСУ станом на 31.12.2014 року за результатами діяльності з 01.01.2014 року по 31.12.2014 року.

**Голова Наглядового Ірина Боголюбова
комітету НАКСУ**

ЗВІТ ВИКОНАВЧОЇ ДИРЕКЦІЇ НА ХХІІ ЗВІТНО-ВИБОРНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ НАКСУ

Шановні делегати Конференції! Вельмишановні гості!

Сьогодні ми звітуємо про свою роботу за перший рік вже третього десятиліття існування нашої організації. Враховуючи, що цей рік був, мабуть, найдраматичнішим з часу існування незалежної держави Україна, всі наші сподівання на повернення системи кредитних спілок до стану динамічного зростання у звітному періоді, зрозуміло, зреалізуватись не могли.

Сьогодні наше головне завдання - вистояти в цих складних умовах, ціною неймовірних зусиль не опустити руки та продовжувати надавати послуги своїм членам, незважаючи ні на що. За таким принципом і працювала у звітному періоді абсолютна більшість кредитних спілок - членів НАКСУ.

Аналізуючи звітні дані кредитних спілок за 2014 та I квартал 2015 року, можемо констатувати, що практично за всіма показниками діяльності спілок падіння склало від 5 до 10 %. Притому сумарний капітал кредитних спілок за останній рік навіть показав позитивну динаміку, а власний капітал зріс майже на 9 %. І все це при тому, що в Україні реально йде війна, яка накладає відбиток на все. Падіння економіки, зубожіння населення, безробіття, зупинка підприємств, спад виробництва, інфляція (список негараздів можна продовжувати).

В цих умовах банківська система взагалі увійшла в ступор, а кредитні спілки, про які в 2009-2010 роках негативно не відгукнувся хіба що лінивий, продовжують функціонувати, надавати кредити, залучати кошти населення, в кінцевому рахунку працювати на

людей та на економіку.

Це зайвий раз підтверджує, що кредитні спілки можуть вистояти в найскладніші часи. Мало того, якби в державі нарешті правильно зрозуміли їхню роль в період скрути і дійсно б підтримали їх діяльність, то сьогодні кредитні спілки могли б реально стати локомотивом для всієї економіки держави в цей складний час та рятувальним колом для мільйонів простих українців, малого підприємництва та фермерських господарств.

В депресивні часи антинародного режиму Януковича нам дуже часто доводилось вживати слово "на жаль". Тому ще більш прикро вживати його сьогодні. Після революції гідності ми всі чекали іншого ставлення до кредитних спілок. Але на жаль!..

У доповіді Голови Ради НАКСУ вже йшлося про більш ніж необдумані податкові та інші законодавчі новації наших державників (якщо це слово тут доречне). Вдумайтесь: за всіма підрахунками від оподаткування кредитних спілок (виходячи з показників 2014 року) потенційно держбюджет може отримати 1,2 млн. гривень надходжень. Зменшення ж тільки на третину персоналу кредитних спілок потягне за собою втрату 1 тис. робочих місць і недоотримання більше 20 млн. гривень надходжень від зменшення нарахувань на фонд заробітної плати. Я вже не кажу про втрати держави від зменшення податків на вклади, додаткових затрат та адміністрування даного податку та від зменшення обсягів кредитування населення та підприємницьких ініціатив.

Єдиним поясненням, чому за новим податковим законодавством оподаткування в спілках набагато більше, ніж для комерційних банків, є теза, що в кредитних спілках 10-15 тисяч вкладників втратили близько 1,5 млрд. гривень своїх заощаджень в 2009-2010 роках. Це при тому, що в банківській системі від банкрутства втрачено вже десятки, якщо не сотні мільярдів. І сьогодні на рефінансування нерідко вже банкрутуючих банків держава продовжує виділяти десятки мільярдів. Станом на сьогодні загальна сума рефінансування складає біля 220 млрд. гривень. Десятки мільярдів державних коштів витрачено на покриття

збитків у фонді гарантування вкладів. Не треба бути великим економістом, щоб зрозуміти, що ці вливання якраз і породжують інфляцію та зубожіння населення, яке якраз обслуговують кредитні спілки.

За останні п'ять місяців Виконавчою дирекцією та Радою НАКСУ докладаються всі зусилля, щоб переконати як представників законодавчої, так і виконавчої влади в помилковості цих кроків. Засідання круглих столів, пресконференції, робота із засобами масової інформації, безпосередньо з народними депутатами та комітетами Верховної Ради, залучення іноземних впливових експертів поки що результату не принесли. Сьогодні ми хочемо щиро подякувати нашим союзникам в цій роботі, як то: Американській торгівельній палаті в Україні та Проекту USAID АгроІнвест, нашим партнерам з Польщі та Ірландії, американським кредитним спілкам діаспори, які надають нам в цьому вагомому підтримку. Тому ми ще маємо надію на те, що здоровий глузд все ж переможе. Закликаємо кредитні спілки також долучитися до цієї роботи.

Інше зло, а, скоріше, навіть нісенітниця - обов'язкове впровадження у кредитних спілках касових апаратів. Ми що, МАФи, що торгують пивом на перехрестях? Зрештою від цих ініціатив будуть страждати не стільки кредитні спілки, скільки конкретні пересічні громадяни, ті ж споживачі, про яких вдень і вночі піклуються наші законодавці.

У звітному періоді Виконавча дирекція, виконуючи рішення останньої конференції, особливу увагу приділяла взаємодії з нашим головним регулятором - Національною Комісією.

Традицією стає (не знаю, правда, наскільки доброю) проводити чергову Конференцію НАКСУ, маючи знову новий керівний склад Національної Комісії. Оцінюючи співпрацю з новим складом Нацкомфінпослуг за останні декілька місяців, до позитиву можна віднести те, що Комісія стала більш відкритою. регулярними стали спільні зустрічі, обговорення найбільш актуальних проблем. Приємно чути від керівника та членів Комісії власні переконання в необхідності здійснити кардинальну інвентаризацію всієї нормативної бази регулятора, яку "наплодили" всі "попередніки" за

12 років і 70 % якої несуть тільки одне смислове навантаження - поглиблювати бюрократію. Окремі члени Комісії однозначно виступають за скасування ліцензування діяльності кредитних спілок, якого, як правило, не існує не тільки в країнах демократичного табору, але цього немає навіть в країні - лідері "тайожного союзу". Є також усвідомлення Комісією про необхідність кардинально переглянути систему підвищення кваліфікації керівного складу кредитних спілок, яке вже просто перетворилося в профанацію та свідоме приниження гідності на кожному екзамені.

Іншими словами, нам залишається лише радіти та чекати кардинальних змін на краще. Але, відверто кажучи, ми вже починаємо трохи втомлюватися від радіння в очікуванні. Приклад: вже більше двох місяців тому фахівцями Виконавчої дирекції НАКСУ розроблено та представлено Комісії нову редакцію розпорядження № 7, яка нам терміново вкрай необхідна і яка підтримана профільним департаментом. І де вона сьогодні? Лежить під сукном чи в шухляді. Майже місяць тому був даний старт спеціально створеній робочій групі по інвентаризації нормативної бази Комісії. До цього часу група ще ні разу не зібралась. Людмила Кравченко офіційно очолила робочу групу Громадської ради Комісії щодо реформування системи навчання. Проект змін до відповідних розпоряджень вже розроблений і представлений Громадській раді. Але є побоювання, що і це питання зависне до 2016 року. Я вже не кажу про нову редакцію Закону "Про кредитні спілки", яка в цілому вже розроблена майже 1,5 роки тому і зараз спокійно залишається в шухлядах.

Особливі претензії в нас до питання організації процесу переліцензування. Всі ви пам'ятаєте бурхливе обговорення цієї проблеми на минулій Конференції і запевнення сьогодні вже колишнього очільника Комісії пана Полякова оперативного усунути всі надумані бюрократичні перешкоди. Але й сьогодні суттєвих кроків по впровадженню цивілізованих правил гри в цьому питанні не зроблено. Правда, сьогодні вже не надходять "листи щастя", ніхто не вимагає хабарі, але традиція "великих спеціалістів у лінгвісти-

ці", які прискіпливо вивчають кілограми паперів, залишилась такою ж, як і в часи п. Волги. Складається враження, що працівники профільного департаменту вже грошей брати бояться, а працювати об'єктивно на результат не збираються або не можуть. Дивитись на все це, і особливо тоді, коли в Україні ллється кров і патріоти, жертвуючи життями, захищають Вітчизну, стає вже просто неможливо.

Сьогодні ми ще раз заявляємо, що готові підставити своє плече Комісії, розуміючи, що в нинішніх умовах регулятора теж дуже складно, беручи до уваги неоднозначність і масу протиріч в новоприйнятих законах, відсутність досвіду у значній кількості нових працівників, рівень заробітної плати (до речі, це можна виправити досить легко - скороти непотрібні регуляції та половину працівників, які вміють тільки знаходити помилки в поданнях, а реально кредитну спілку роками навіть в очі не бачили. Ось вам і подвоєння зарплат без збільшення загального бюджету).

Дуже хотілося б від регулятора і чіткої власної позиції щодо проблем оподаткування, впровадження касових апаратів та інших законодавчих новацій. Сьогодні ж позиція Комісії з цих питань в кращому разі - невтручання. Як же при такій позиції можна буде виконувати одне з основних завдань Нацкомісії - сприяння розвитку ринку.

Підсумовуючи вищесказане, ми хочемо підкреслити, що ринок дуже сподівається, що наш рідний регулятор нарешті активно перейде від хороших слів до конкретної і, саме головне, оперативної реалізації своїх планів по реформуванню.

Шановні колеги! Тепер дозвольте коротко про поточну діяльність Виконавчої дирекції НАКСУ по інших напрямках. В системному режимі працював фінансовий департамент. Вчасно приймалися та аналізувались фінансові звіти кредитних спілок на щоквартальній основі. Кредитні спілки отримували аналітичні пакети, висновки та рекомендації. Щоправда, якщо в попередні роки дисципліна зі звітністю була на рівні 90-95 %, то зараз вона трохи гірша, враховуючи перш за все об'єктивні проблеми з цим

питанням спілок з Донецької та Луганської областей.

В стандартному режимі функціонували фінансові фонди НАКСУ. За рік Стабфондом надавалась фінансова допомога 6 спілкам по 20 договорів, Програмою "Старт" надано фіндопомогу 5 кредитним спілкам, 6 договорів було укладено зі спілками по Фонду технічної допомоги. З початку діяльності всіх фінансових фондів НАКСУ кредитні спілки отримали зворотньої фінансової допомоги на загальну суму більше 32 млн. гривень.

Юридичним департаментом НАКСУ крім поточної консультаційної роботи за 2014-2015 рр. була здійснена передліцензійна експертиза 42 пакетів документів з дозвільних процедур, 17 з них закінчились отриманням ліцензії (правда, нерідко не з першого разу), 5 знаходяться на розгляді.

Інформаційно-консультаційною службою було розроблено більше 10 методичних посібників з актуальних питань діяльності спілок, підготовлено та проведено 9 семінарів для керівників та фахівців кредитних спілок, участь у яких взяли більше 250 слухачів.

Здійснена підготовка та публікація фінансової звітності за 2014 рік 103 кредитних спілок у Додатку до журналу "Бюлетень кредитних спілок України". Новою звітністю поповнено веб-сайти кредитних спілок, які НАКСУ безкоштовно розміщує та супроводжує на власному сервері для своїх членів.

Триває практика здійснення виїзних внутрішніх ревізій у кредитних спілках спеціалістами НАКСУ за підтримки Проекту USAID "АгроІнвест" в Україні. За звітний період ревізії проведено в 13 кредитних спілках. В повному режимі функціонував веб-сайт НАКСУ. Щоправда, активність на спеціальному форумі сайту дещо зменшилась - багатьом сьогодні не до форуму.

Підготовлено, надруковано та розповсюджено 6 номерів журналу НАКСУ "Бюлетень кредитних спілок України", 2 з яких видано у зведеному форматі. До речі, на 2015 рік практика безкоштовного розповсюдження журналу (в т.ч. і для бажаючих не членів НАКСУ) збережена. Я думаю, ви нас

вибачите, якщо цього року ми видамо 4, а не 6 номерів. Це пов'язано не зі складністю випуску, а зі значним зростанням затрат на друк та розсилку журналу.

З не меншою активністю Виконавча дирекція НАКСУ працювала із центральними засобами масової інформації. Ви це самі спостерігаєте з матеріалів преси і нашої традиційної розсилки аналізу друкованих матеріалів. В цьому плані особливо хотілось би відмітити тематичну підбірку матеріалів, надрукованих у газеті Кабінету міністрів України "Урядовий кур'єр". Маючи нагоду, хочу особливо подякувати кредитним спілкам "Кредитсталь" (м. Маріуполь), "Ощадність" (м. Кам'янець-Подільський), "Святий Мартин" (м. Мукачеве) та "Скарбниця" (м. Городенка) за участь у підготовці матеріалів і не тільки.

У звітному періоді працівники Виконавчої дирекції брали активну участь у роботі громадських рад при центральних органах влади, а саме Міністерстві фінансів, Державній податковій службі, Нацкомфінпослуг, Держфінмоніторингу та Антимонопольному Комітеті. До речі, Катерину Калустову переобрано головою Громадської ради при Держфінмоніторингу, а Людмила Кравченко очолює Комітет з питань небанківських кредитних установ у Громадській раді при Нацкомфінпослуг.

Наші міжнародні справи. У звітному періоді практично поновлено активну співпрацю з Польською Касою Крайовою. Ми брали участь у їхній Звітно-виборній Конференції, а також в організації та проведенні стажування високопосадовців України у польській системі кредитних спілок. Польські фахівці брали участь у консультаціях в Україні щодо питань, які виникають у зв'язку з нашим рухом до Євросоюзу. Останні 2 заходи були організовані Проектом USAID "АгроІнвест", за що їм ще одна щира подяка.

Уже у 2015 році були здійснені конкретні кроки по встановленню широких ділових стосунків з Ірландською Лігою кредитних спілок (робота з цього питання велась вже давно). Ви знаєте, що рух кредитних спілок Ірландії є лідером у Європі.

Весною делегація Ірландської Ліги кредитних спілок на чолі з Президентом Петом Феєм відвідала з діловим візитом Україну. У червні планується візит керівництва НАКСУ за участю державних високопосадовців в Ірланді. Взагалі, мова йде про підготовку довготермінового проекту підтримки руху кредитних спілок України з боку Ірландської Ліги кредитних спілок.

Враховуючи євроінтеграційні процеси в Україні НАКСУ наразі предметно займається також питанням вступу НАКСУ до Європейської мережі кредитних спілок - головного об'єднання руху кредитних спілок у Європі).

Минулого року делегація НАКСУ з відомих причин не змогла традиційно взяти участь у черговому світовому форумі кредитних спілок, який проводить WOCCU, обмежившись надісланням офіційного звернення до делегатів (ви з ним знайомі). У квітні цього року відбулась безпрецедентна подія - Україну відвідала Рада Директорів WOCCU практично в повному складі. Виїзне засідання було проведене у Львові. На жаль, дуже короткий термін перебування і передсвятковий час перед Великоднем не дали можливості організувати спільну зустріч із широким активом нашої Асоціації. Головний меседж цієї події - це прояв солідарності з кредитно-кооперативним рухом та Україною в цілому з боку всієї кредитно-кооперативної спільноти. Крім розгорнутої презентації з актуальних питань діяльності кредитних спілок в Україні, нагородження НАКСУ почесною відзнакою WOCCU за вагомий внесок у розвиток кредитних спілок у всьому світі, знайомства з кредитною спілкою "Анісія" (м. Львів) в ході перебування делегації в Україні було висловлено готовність WOCCU розглянути питання звільнення НАКСУ на 2-3 роки від обов'язкових членських внесків, зберігаючи членство, про фінансову підтримку участі НАКСУ в черговому форумі WOCCU, який цього року відбудеться у м. Денвер (США), а також про підтримку євроінтеграційних зусиль з боку НАКСУ.

І на завершення про найголовніше. Гадаю,

я не помилюся, коли скажу, що, при всіх проблемах і негараздах у діяльності кредитних спілок, сьогодні найбільше хвилює кожного з нас перш за все російська агресія та окупація Криму та частини Донбасу. нам це вже коштувало більше 10 кредитних спілок - членів НАКСУ з Криму та Севастополя. Більше 20 кредитних спілок в Луганській та Донецькій областях знаходяться або взагалі в окупації, або у прифронтовій зоні. Ми як ніколи сьогодні солідарні з нашими колегами, яким сьогодні складніше за всіх. На жаль, мало хто сьогодні зміг приїхати на Конференцію. Давайте привітаємо персонально тих, які сьогодні з нами. А також наших колег, які сьогодні з нами заочно. Хочемо вірити, що це остання Конференція, коли ми не можемо зібратися всі разом...

Ми всі робили і будемо робити все можливе для перемоги над ворогом. За минулий рік тільки через НАКСУ кредитні спілки надали майже 100 тисяч гривень благодійної допомоги нашим захисникам Вітчизни, не рахуючи персональний вклад окремих кредитних спілок та їх активістів у перемогу над противником.

І особливо наші теплі щирі слова подяки та пошани нашим побратимам, нашому Голові Ради НАКСУ Анатолію Занюку, директору юридичного департаменту НАКСУ Олегу Новодворському, Голові правління кредитної спілки "Агро-Кредит" Володимиру Коломацькому, які вже майже рік зі зброєю в руках захищають нашу Україну, наші кредитні спілки, захищають кожного з нас. Разом з ними сьогодні на передовій сотні інших активістів з наших кредитних спілок, а також чоловіків та синів багатьох наших колег-кооператорів. Ми молимося за всіх і чекаємо вдома живими, здоровими та з перемогою!

**Слава нашим Воїнам!
Слава Україні!**

Дякую за увагу!

Президент НАКСУ Петро Козинець

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОБ'ЄДНАНОЇ КРЕДИТНОЇ СПІЛКИ НАКСУ

28 травня 2015 року у Києві пройшли загальні збори Об'єднаної кредитної спілки Національної асоціації кредитних спілок України.

У зборах взяли участь 27 представників 35 кредитних спілок за умови, що станом на дату проведення загальних зборів членами ОКС НАКСУ є 57 кредитних спілок.

Після затвердження порядку денного учасники зборів перейшли до заслуховування звітів про діяльність органів управління ОКС НАКСУ у 2014 році.

Звітуючи про діяльність органів управління, Голова правління Людмила Кравченко зазначила, що, не дивлячись на зменшення кількості членів ОКС НАКСУ внаслідок виключення 9 спілок за рішенням минулорічних загальних зборів та припинення членства в ОКС НАКСУ 11 кредитних спілок з Криму та Сходу України, активи ОКС НАКСУ в 4-му кварталі 2014 року відновили тенденцію до зростання. При цьому внаслідок зменшення кількості КС, які мали проблемну заборгованість в кредитному портфелі, простроченість знизилася і станом на кінець 2014 року із заборгованістю лишалося дві кредитні спілки (обидві з Луганської області), відносно яких вчинятимуться дії, передбачені відповідними дого-

ворами і законом.

Стосовно структури капіталу було зазначено, що протягом років зберігаються достатньо сталі його показники, і незначні коливання є ознакою певної стабільності ОКС.

Аналіз показників регулятивного капіталу, активів, зважених за ступенем ризику, та активів свідчить про те, що станом на 31.12.2014 року активи, зважені за ступенем ризику, були покриті регулятивним капіталом на 99,9%. Безперервна робота, спрямована на нарощування резервів дає можливість ОКС НАКСУ навіть в поточних економічних обставинах, в яких ми всі зараз знаходимося, мати своєрідну фінансову "подушку безпеки".

Звітуючи про роботу правління ОКС НАКСУ, Людмила Кравченко поінформувала учасників зборів, що за період з 1 січня по 31 грудня 2014 року на підставі рішень кредитного комітету було надано 131 кредит та відкрито кредитних ліній на загальну суму майже 12 млн. грн.

Правління ОКС НАКСУ продовжує діяльність, спрямовану на примусове стягнення сумнівної дебіторської заборгованості, проте цей процес ускладнюється повільністю проведення передбачених законом заходів з боку Державної виконавчої служби.

В ОКС НАКСУ спостережною радою вчинено всі необхідні дії, пов'язані з приведенням питань щодо внутрішнього аудиту у відповідність з вимогами розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, від 05.06.2014 № 1772 "Про затвердження Порядку проведення внутрішнього аудиту (контролю) у фінансових установах". В ОКС НАКСУ діє внутрішній аудитор - штатний працівник, чим завершується період дублювання діяльності внутрішнього аудитора як штатного працівника і ревізійної комісії як відповідного структурного підрозділу. Тому на виконання вимог, передбачених попередніми рішеннями загальних зборів, а саме рішенням загальних зборів 2013 року про визнання ревізійної комісії структурним підрозділом для проведення внутрішнього аудиту (контролю), учасниками загальних зборів дане рішення було визнане таким, що втратило чинність.

Ревізійна Комісія ОКС НАКСУ протягом 2014 року працювала у притаманному їй режимі. Її висновок підтвердив, що у звітному періоді діяльність ОКС НАКСУ здійснювалася у відповідності зі Статутом та затвердженими положеннями. Фінансово-господарська діяльність ОКС провадилася згідно з чинним законодавством, що підтверджено аудиторським висновком.

У висновку незалежного аудитора про результати перевірки фінансової звітності та звітних даних ОКС НАКСУ, наданому аудиторською компанією ТОВ "УПК-Аудит Лтд", зазначено, що річні звітні дані за 2014

рік, складені для подання до Нацкомфінпослуг, відповідають вимогам до їх складання і справедливо й достовірно відображають: фінансову і кредитну діяльність кредитної спілки; склад активів та пасивів балансу; доходи та витрати, результат її діяльності.

Після заслуховування усіх звітів учасники загальних зборів затвердили звіти спостережної ради, правління, кредитного комітету, звіт про результати діяльності та письмові висновки про результати проведених перевірок структурним підрозділом з проведення внутрішнього аудиту (контролю), висновок ревізійної комісії, річну звітність та результати фінансово-господарської діяльності ОКС НАКСУ за 2014 рік.

Далі за регламентом учасниками засідання були затверджені стандартні зміни до Статуту ОКС НАКСУ, Положення про спостережну раду, Положення про ревізійну комісію, Положення про правління, Положення про кредитний комітет та Порядку розподілу доходу та покриття збитків в ОКС НАКСУ відповідно до змін у профільному законодавстві.

Щодо розподілу нерозподіленого доходу, що залишився у розпорядженні ОКС НАКСУ за підсумками 2014 фінансового року, учасники зборів підтримали пропозицію президії спрямувати частину такого доходу на поповнення резервного капіталу ОКС НАКСУ та розподілити на обов'язкові пайові внески членів ОКС НАКСУ пропорційно розміру їх пайових внесків у вигляді відсотків (процентів). Загалом на обов'язкові пайові внески членів ОКС НАКСУ було

розподілено 208 919,13 гривень.

2014 року сплив термін повноважень п'яти членів спостережної ради і п'яти членів ревізійної комісії ОКС НАКСУ. За результатами голосування новообраними членами спостережної ради ОКС НАКСУ стали: Юрій Ковальов (КС "Кредитсталь", м. Маріуполь), Олена Маковій (КС "Моя родина", м. Чернігів), Анатолій Занюк (КС "Ощадність, м. Кам'янець-Подільський), Володимир Коломацький (КС "Агро-Кредит", м. Старобільськ Луганської обл.) та Юрій Тягур (КС "Святий Мартин", м. Мукачеве). Наряду з ними у спостережній раді ОКС НАКСУ продовжать працювати: Анатолій Олійник (КС "Благо", м. Бердянськ), Олег

Арсьонов (КС "Єдність", м. Херсон), Віталій Чмутенко (КС "Народний кредит", м. Тростянець Сумської області) та Ігор Мустафаєв (КС "АР МОУ", м. Одеса).

До складу ревізійної комісії ОКС НАКСУ було обрано Оксану Булаєнко (КС "Господар", м. Макарів), Ірину Костюченко (КС "Народна воля", м. Чернігів), Оксану Ряску (КС "Нарцис", м. Хуст), Ганну Семенчук (КС "Кредит-Чорнобиль", м. Умань) та Ганну Хлопоніну (КС "Карат", м. Куп'янськ Харківської обл.). У складі ревізійної комісії працюватимуть далі Ірина Боголюбова (КС "Ажіо", м. Київ) та Олена Грузіна (КС "Партнер", м. Славутич Київської області).

ЗА РУХОМ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ СТОІТЬ ГЛОБАЛЬНИЙ РУХ

10-11 квітня 2015 року у м. Львові відбулась безпрецедентна подія - було проведено виїзне засідання Ради Директорів Всесвітньої Ради кредитних спілок (WOCCU).

До складу поважної делегації входили майже всі члени Ради Директорів WOCCU: Енн Кокран (США), Даніель Бернс (Канада), Патрік Журі (США), Манфред Альфонсо Дазенброк (Бразилія), Брюс Фулке (США), Сильвестр Кадзола (Малаві), Брайан Макрорі (Ірландія), Д-р Чул-сан Мун (Корея), Стівен Стапп (США), Дуг Стодарт (Канада), а також помічник Президента WOCCU Пепі Догерті (США) та Директор представництва Національної асоціації кредитних спілок у Варшаві Павел Гжесік (Польща). Делегацію очолювали Голова Ради Директорів WOCCU Гжегож Бірецький та Президент WOCCU Брайан Бранч. Від НАКСУ у засіданні взяли участь Президент Петро Козинець та віце-президент Людмила Кравченко.

Засідання Ради Директорів у Львові було

задекларовано як прояв солідарності світової кооперативної спільноти з рухом кредитних спілок України в контексті анексії Криму, окупації частини Донбасу Росією та складної економічної ситуації в нашій державі.

На виїзному засіданні Ради Директорів, яке вів її Голова Гжегож Бірецький, сенатор Польського сейму, з привітаннями перед учасниками виступили перший заступник Голови Львівської облдержадміністрації Ростислав Замлинський, начальник управління внутрішньої політики департаменту

Адміністрації Львівського міського голови Євген Бойко, член Нацкомфінпослуг Ольга Максимчук та Президент НАКСУ Петро Козинець.

У своєму привітанні Петро Козинець, зокрема, відзначив, що засідання Ради Директорів WOCCU в Україні є непересічною подією для українських кооператорів, що проходить напередодні 20-річчя вступу НАКСУ до WOCCU, яке відбулося в липні 1995 року.

Гості засідання з українського боку з вдячністю відзначали, що розцінюють цю подію як знак солідарності і підтримки системи кредитних спілок України у непрості для нашої держави часи та поваги кредитно-кооперативної спільноти всього світу до України, наголошували на важливості розвитку кредитних спілок України для становлення економіки і підкреслювали свою готовність до подальшої співпраці з такою впливовою міжнародною організацією як WOCCU.

З розгорнутою презентацією про нинішній стан кредитно-кооперативного руху України і детальним звітом про діяльність НАКСУ виступила віце-президент НАКСУ Людмила Кравченко. Презентація викликала живий інтерес та активне обговорення, кооператори майже з усіх континентів дуже цікавилися ситуацією з кредитними спілками Криму та Донбасу. Також обговорювались шляхи підтримки кредитних спілок України з боку WOCCU та рухів кредитних спілок, що входять до складу Всесвітньої Ради.

Президент WOCCU Брайан Бранч вручив Президенту НАКСУ спеціальну відзнаку як подяку НАКСУ, члену і колезі WOCCU, за вагомий внесок у розвиток кредитних спілок по всьому світі.

Незважаючи на вкрай стислий термін та насичений графік візиту, представнику НАКСУ вдалося поставити декілька запитань Директору Союзу заощаджень та кредитних кооперативів Малаві (Африка) Сильвестру Кадзолі.

- Пане Сильвестре, у зв'язку з чим було прийняте рішення провести виїзне засідання Ради Директорів WOCCU в Україні?

- Ми зібралися у Львові для того, щоб заохотити рух кредитних спілок України, особливо в цей час, коли ваша країна переживає певні проблеми, і запевнити українських колеґ-спілчан, що за рухом КС України стоїть глобальний рух, а ми робитимемо все можливе для підтримки українських кооператорів.

- Поспілкувавшись із представниками кредитної кооперації України, Ви з перших вуст отримали інформацію щодо реального стану справ на ринку кредитних спілок. Яка Ваша думка з цього приводу?

- Приємно відзначити, що, незважаючи на існуючі величезні труднощі, лідери кредитних спілок України сповнені надій і позитивно налаштовані щодо майбутнього системи КС.

- Які тенденції відстежуються у рухах кредитних спілок країн, економічний стан яких подібний до України?

- Проблеми, з якими стикається рух кредитних спілок України, не є унікальними. Аналогічні проблеми мають багато країн з нестабільним економічним середовищем, негармонійною нормативно-правовою базою та проблемами з управлінням невеликими кредитними спілками у волатильних економічних умовах.

- Кілька слів про розвиток кредитних спілок у Вашій країні.

- Наш кредитно-кооперативний рух невеликий у порівнянні з рухом України. Він стикається з аналогічними проблемами, за виключенням того, що у нас немає військового конфлікту.

- Чи є у світовій практиці приклади стримування чи перешкоджання розвитку кредитної кооперації з боку державних інстанцій?

- Прикладів, коли уряд свідомо і відкрито намагається придушити або перешкоджати розвитку кредитних спілок, немає. Але інколи політика, яку веде уряд в економічній та соціальній сферах, має негативний вплив на ріст і розвиток кредитних спілок. У деяких країнах кооперативи на кшталт кредитних спілок не обов'язково включені до урядових планів економічного розвитку. Натомість уряди надають достатню підтримку кооперативам, включаючи кредитні спілки.

- Які заходи, на Вашу думку і з огляду на Ваш міжнародний досвід, вивели б кредитні спілки України із застою?

- Рух кредитних спілок України має й надалі бути представленим у Всесвітній раді кредитних спілок для технічної підтримки й консультацій. Представники кредитно-кооперативного руху України мають брати на-

йактивнішу участь у заходах WOCCU для того, щоб отримати цінний досвід від інших рухів по всьому світу.

- Одним із пунктів Вашого візиту було відвідування львівської кредитної спілки "Анісія". Поділіться своїми враженнями від нього.

- Це був по-справжньому інформативний і навчальний візит. Він дав нам можливість отримати інформацію з першоджерел про стан руху кредитних спілок України.

- Яке Ваше загальне враження від України, що сподобалося, вразило чи засмутило?

- Україна - дуже красива країна з надзвичайно важливою історією та бездоганною гостинністю. Без конфліктів вона може стати однією з найліпших країн у Європі. Я радий, що побував тут, і сподіваюся, що у наступний мій візит по всій Україні буде мир, як це було у Львові.

- Як Ви та Ваші колеги ставитеся до військової кампанії проти України?

- Ця військова кампанія є непотрібною й регресивною і повинна бути припинена. Сьогодні нікому не потрібні безглузді конфлікти.

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ КРЕДИТНИХ СПІЛОК ЗА I КВАРТАЛ 2015 РОКУ (за офіційною інформацією Нацкомфінпослуг)

Станом на 31.03.2015 у Державному реєстрі фінансових установ налічувалось 589 кредитних спілок. У порівнянні з аналогічною датою 2014 року їхня кількість зменшилася на 38 одиниць (6,1%). Також у Державному реєстрі фінансових установ налічується 607 відокремлених підрозділів кредитних спілок.

Аналіз діяльності кредитних спілок проведено на підставі поданих звітних даних за I квартал 2015 року. Результати діяльності кредитних спілок та динаміку основних показників їх діяльності наведено в табл. 1.

За кількістю членів кредитних спілок лідирують Львівська область (146,8 тис. осіб), Івано-Франківська (64,1 тис. осіб), м. Київ та

Київська область (61,4 тис. осіб) та Закарпатська область (59,6 тис. осіб).

Лідерами за розмірами активів є кредитні спілки м. Києва та Київської області (568,6 млн. грн.), Харківської (167,0 млн. грн.), Львівської (157,9 млн. грн.) та Херсонської областей (144,3 млн. грн.).

За результатами I кварталу 2015 року, як і раніше, більшість кредитних спілок - 244 (58,2%) об'єднує невелику кількість членів - до 1,0 тис. осіб. Крім того, достатньо велика кількість кредитних спілок 159 (37,9%) об'єднує від 1,0 тис. до 10,0 тис. членів. Розподіл кредитних спілок за кількістю членів наведено в табл. 2 та зображено на рис. 1.

Таблиця 1. Динаміка основних показників діяльності кредитних спілок

	Станом на 31.03.2013	Станом на 31.03.2014	Станом на 31.03.2015	Темпи приросту, %	
				31.03.2014/31.03.2013	31.03.2015/31.03.2014
Кількість зареєстрованих кредитних спілок	620	627	589	1,1	-6,1
Кількість членів КС (тис. осіб)	1 083,6	972,1	826,0	-10,3	-15,0
Кількість членів КС, які мають внески на депозитних рахунках на кінець періоду (тис. осіб)	44,0	37,5	28,4	-14,8	-24,3
Кількість членів КС, які мають діючі кредитні договори (тис. осіб)	251,6	229,3	177,9	-8,9	-22,4
Загальні активи (млн. грн.)	2 701,1	2 716,1	2 209,6	0,6	-18,6
Кредити, надані членам КС (залишок на кін. періоду) (млн. грн.)	1 117,0	1 205,6	966,5	7,9	-21,1
Внески членів КС на депозитні рахунки (залишок на кін. періоду) (млн. грн.)	2 503,3	2 494,5	1 968,6	-0,4	-24,8
Капітал (млн. грн.)	1 303,1	1 287,8	968,6	-1,2	-19,8

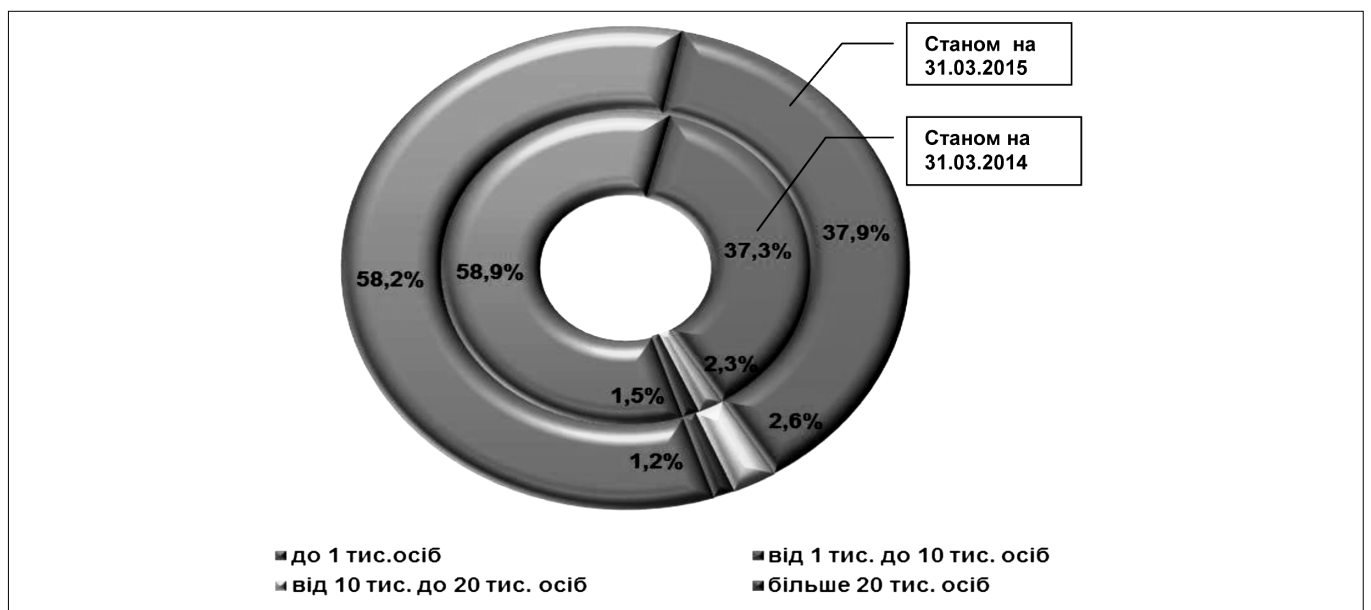

Рис. 1. Групування кредитних спілок за кількістю членів станом на 31.03.2015

Таблиця 2. Розподіл кредитних спілок за кількістю членів

Показник	Станом на 31.03.2014	Станом на 31.03.2015
до 1 тис. осіб	284	244
від 1 тис. до 10 тис. осіб	180	159
від 10 тис. до 20 тис. осіб	11	11
більше 20 тис. осіб	7	5
Всього (кількість поданих звітних даних)	482	419

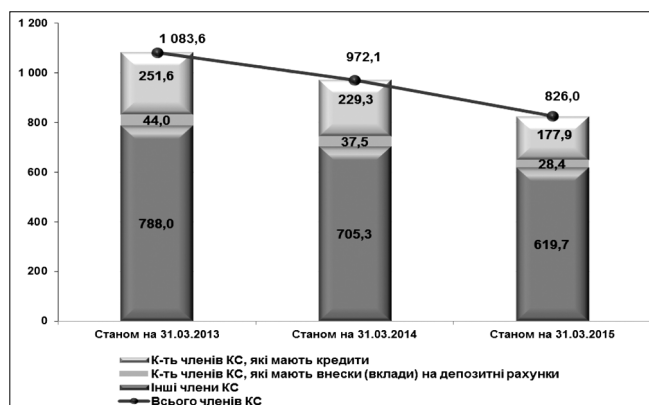

Рис.2. Динаміка кількості членів кредитних спілок

Станом на 31.03.2015 кількість членів кредитних спілок становила 826,0 тис. осіб, що на 146,1 тис. осіб (15,0%) менше, ніж за відповідний період 2014 року. Також спостерігалось зменшення кількості членів кредитних спілок, які мають діючі кредитні договори, з 229,3 тис. осіб до 177,9 тис. осіб та членів кредитних спілок, які мають внески (вклади) на депозитних рахунках, з 37,5 тис. осіб до 28,4 тис. осіб.

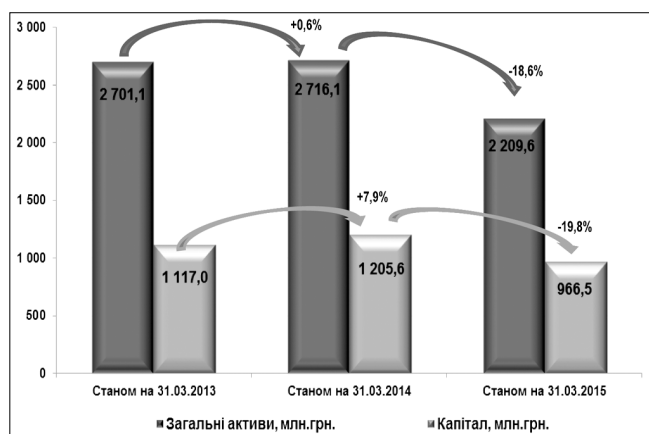

Рис. 3. Динаміка основних показників діяльності кредитних спілок

Крім того, відбулося зменшення частки інших осіб, які не користуються послугами кредитних спілок, але залишаються їх членами, з 705,3 тис. осіб до 619,7 тис. осіб (рис. 2).

Система кредитних спілок станом на 31.03.2015 порівняно з аналогічною датою 2014 року демонструє зменшення активів та капіталу (рис. 3.)

Загальний обсяг активів кредитних спілок станом на 31.03.2015 становив 2 209,6 млн. грн. і зменшився на 506,5 млн. грн., або на 18,6% порівняно з відповідним періодом минулого року (станом на 31.03.2014 - 2 716,1 млн. грн.). Загальний обсяг капіталу станом на 31.03.2015 становив 966,5 млн. грн. та порівняно з 31.03.2014 зменшився на 239,1 млн. грн., або на 19,8%.

Загальний капітал сформовано на:

- 51,1% (493,8 млн. грн.) за рахунок пайових внесків членів кредитних спілок;
- 45,6% (440,9 млн. грн.) за рахунок резервного капіталу;
- 4,5% (43,4 млн. грн.) за рахунок додаткового капіталу.

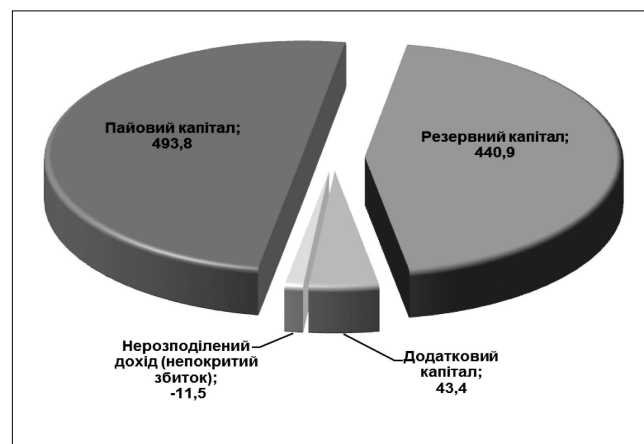

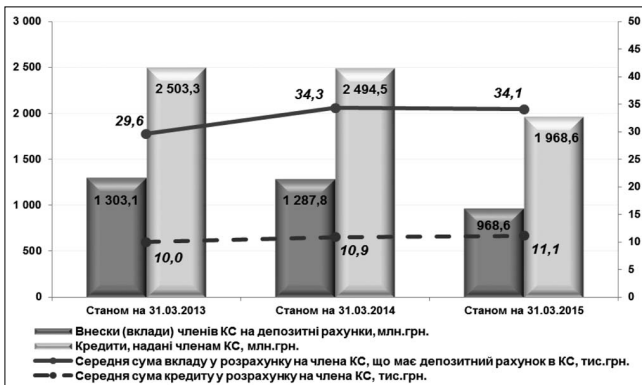
Рис.4. Структура капіталу станом на 31.03.2014 (млн. грн.)

Групування кредитних спілок за обсягом активів станом на 31.03.2015 наведено в табл. 3.

Таблиця 3. Розподіл кредитних спілок за обсягом їх активів станом на 31.03.2015

Групи кредитних спілок за обсягом активів	Обсяг активів групи кредитних спілок, млн. грн.	Кількість кредитних спілок, що належать до кожної групи	Частка кредитних спілок, що належать до кожної групи, %	Частка активів, що належать до кожної групи
більше 100 млн. грн.	338,9	3	15,4	0,7
50 - 100 млн. грн.	151,8	2	6,9	0,5
10 - 50 млн. грн.	932,7	45	42,2	10,7
5 - 10 млн. грн.	283,8	40	12,8	9,6
1 - 5 млн. грн.	446,8	186	20,2	44,4
до 1 млн. грн.	55,5	143	2,5	34,1
ВСЬОГО	2 209,6	419	100%	100%

Дані таблиці 3 свідчать, що в загальному обсязі активів найбільшу частку (42,2%) становить група із 45 кредитних спілок (10,7% від кількості кредитних спілок, які подали звітні дані за I квартал 2015 року) з обсягом активів від 10 до 50 млн. грн.

Рис. 5. Динаміка кредитування та залучення внесків членів кредитних спілок

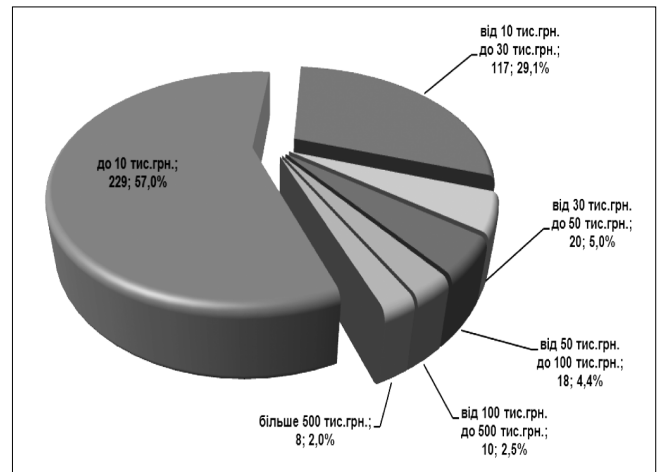
Обсяг кредитного портфеля перевищує обсяг залучених депозитних внесків (вкладів) у 2 рази.

Станом на 31.03.2015 кредити, надані членам кредитних спілок, становлять 1 968,6 млн. грн. та порівняно з відповідним періодом 2014 року зменшилися на 21,1% (525,9 млн. грн.). Середній розмір одного кредиту станом на 31.03.2015 становить 11,1 тис. грн. (на 31.03.2013 - 10,0 тис. грн., на 31.03.2014 - 10,9 тис. грн.).

Станом на 31.03.2015 на депозитних рахунках членів кредитних спілок обліковувалось вкладів на загальну суму 968,6 млн. грн.,

що менше на 24,8% (319,2 млн. грн.), ніж за аналогічний період минулого року. Середня сума внесків на депозитні рахунки становить 34,1 тис. грн. (станом на 31.03.2013 - 29,6 тис. грн., станом на 31.03.2014 - 34,3 тис. грн.).

Із загальної кількості кредитних спілок, які подали звітні дані за I квартал 2015 року, 402

Рис. 6. Групування кредитних спілок за наданими кредитами на одного позичальника станом на 31.03.2015

кредитні спілки (95,9%) мали залишок кредитів, наданих членам кредитної спілки. У 229 кредитних спілок (57,0%) середній показник по наданих кредитах на 1 позичальника менший 10,0 тис. грн. Питова вага активів таких кредитних спілок у загальному обсязі активів становить 43,4% (955,7 млн. грн.).

У четвертій частині кредитних спілок (117) показник середнього розміру кредиту на 1 позичальника від 10,0 до 30,0 тис. грн. Частка активів таких кредитних спілок у загальному обсязі активів становить 19,7% (433,1 млн. грн.).

У 8 кредитних спілок показник середнього розміру кредиту перевищує 500 тис. грн.

Структура заборгованості за простроченими та неповерненими кредитами представлена в табл. 4 та на рис. 8.

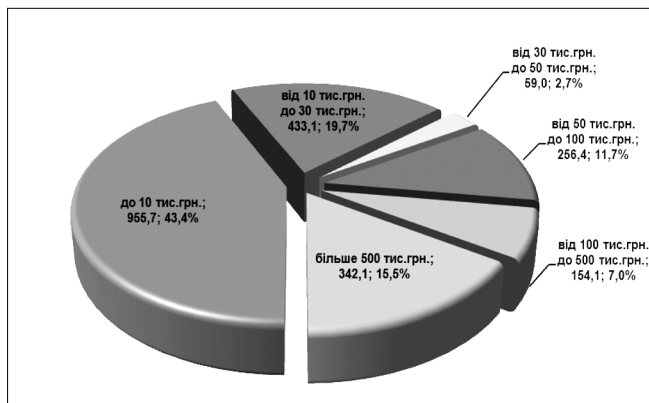

Рис. 7. Групування кредитних спілок за обсягами активів залежно від показника середнього кредиту на 1 позичальника станом на 31.03.2015

Таблиця 4. Структура заборгованості за неповернутими та простроченими кредитами

	Станом на 31.03.2014		Станом на 31.03.2015	
	Сума, млн. грн.	Питома вага, %	Сума, млн. грн.	Питома вага, %
1-й рівень прострочення (31-90 днів)	82,6	14,7	72,2	14,7
2-й рівень прострочення (91-180 днів)	34,4	7,9	43,6	8,9
3-й рівень прострочення (181-365 днів)	43,7	9,8	70,5	14,4
більше 12 місяців	271,4	67,6	303,4	62,0
Всього	432,1	100,0	489,7	100,0

Станом на 31.03.2015 загальна сума заборгованості становить 489,7 млн. грн., що на 57,6 млн. грн. (13,3%) більше, ніж за відповідний період 2014 року. У структурі заборгованості з неповернених і прострочених

Рис. 8. Питома вага прострочених кредитів у кредитному портфелі кредитних спілок

кредитів переважають неповернені кредити терміном понад 12 місяців, питома вага яких становить 62,0% (303,4 млн. грн.).

Найбільш популярними на ринку є кредити, надані на споживчі потреби, частка яких становить 62,2% (1 227,3 млн. грн.). У складі споживчих кредитів кредити на придбання автотранспорту становлять 3,1% (38,3 млн. грн.); на придбання аудіотехніки, відео та побутової техніки 3,5% (43,0 млн. грн.) та на інші потреби - 93,4% (1 146,0 млн. грн.).

Друге місце посідають кредити, надані на придбання, будівництво та ремонт нерухомого майна - 17,6% (347,0 млн. грн.). Найменшу частку в загальному обсязі виданих кредитів 2,2% (44,3 млн. грн.), як і в попередні періоди, має кредитування ведення фермерських господарств.

Найбільш ризиковими кредитами з огляду на обсяги прострочення платежів є комерційні кредити (станом на 31.03.2015 середній кредит становить 35,1 тис. грн.). Простроченість понад три місяці мають 24,5% (49,0 млн. грн.).

Діапазон середньозважених відсоткових ставок за кредитами, які надані членам кредитних спілок, досить широкий. Найбільша кількість кредитних спілок - 125 (29,8%) надають кредити за середньозваженою ставкою в межах від 40% до 50% річних (табл. 5). Більше половини кредитних спілок (52,8%) надають своїм членам кредити за відсотковою ставкою в межах від 30% до 50% річних.

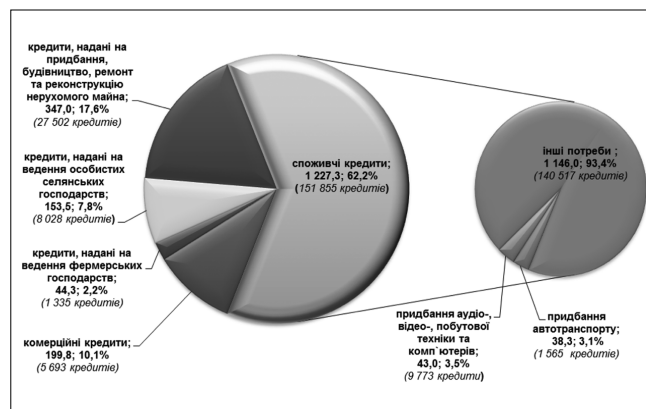

Рис. 9. Структура кредитів за видами станом на 31.03.2014

Таблиця 5. Розподіл кредитних спілок за середньозваженими відсотковими ставками за кредитами станом на 31.03.2015

Інтервали відсоткових ставок	Кількість кредитних спілок, які подали звітні дані за 9 місяців 2014 року	Частка від загальної кількості кредитних спілок, %
До 10 %	47	11,2
10%-20%	14	3,3
20%-30%	37	8,8
30%-40%	96	23,0
40%-50%	125	29,8
50%-60%	64	15,3
60%-70%	22	5,3
70%-80%	6	1,4
Більше 80%	8	1,9
Всього	419	100%

У структурах кредитного та депозитного портфелів кредитних спілок значні частки припадають на кредити та депозити строком понад 12 місяців та строком від 3 до 12 місяців.

Станом на 31.03.2015 у кредитному портфелі найбільшу частку 54,7% (1 076,6 млн. грн.) становлять кредити з терміном погашення понад 12 місяців. Також значну частку (43,0%) мають кредити з терміном погашення від 3 до 12 місяців. Частка кредитів з терміном погашення до 3 місяців у загальному кредитному портфелі становить 2,3%.

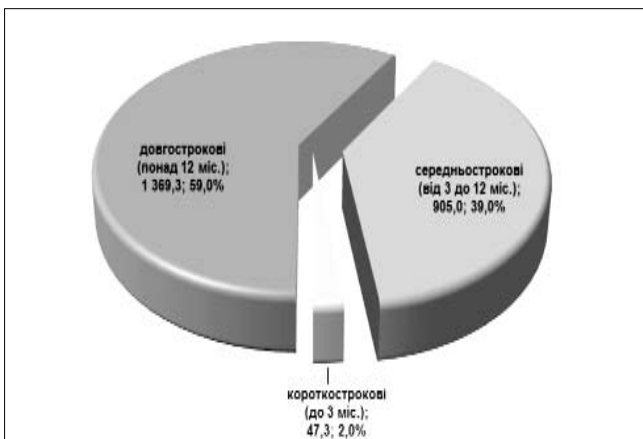

Рис.10. Структура кредитного портфеля кредитних спілок станом на 31.03.2015

У структурі депозитного портфеля кредитних спілок найбільшу частку мають довгострокові внески (вклади) (понад 12 місяців) 61,2% (592,5 млн. грн.), у тому числі внески понад 12 місяців з погашенням у поточному році становлять 345,6 млн. грн. (35,7%). Істотну частку - 30,8% (298,5 млн. грн.) становлять середньострокові внески (вклади) на депозитні рахунки (від 3 до 12 місяців).

Внески до запитання та внески (вклади) на депозитні рахунки на строк до 3 місяців становлять 2,3% та 5,8% відповідно.

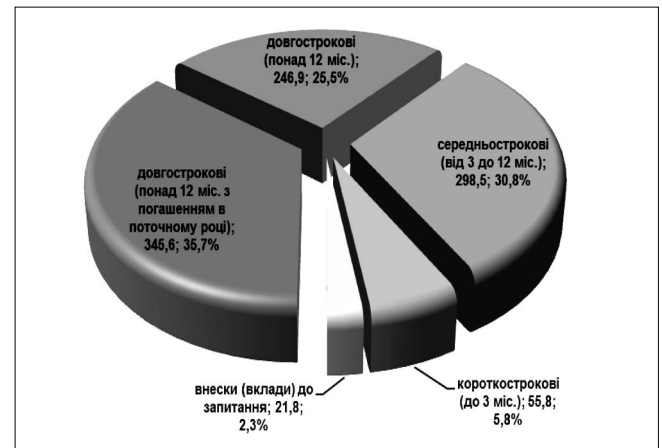

Рис.11. Структура депозитного портфеля кредитних спілок станом на 31.03.2015

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ КРЕДИТНИХ СПІЛОК - ЧЛЕНІВ НАКСУ ЗА 2014 РІК

Членами НАКСУ станом на 31.03.2015 року є 139 кредитних спілок. Дані по кредитних спілках, які виключені з Державного реєстру фінансових установ, у цьому аналізі відсутні. Крім того, у зв'язку з відомою ситуацією з кримськими та севастопольськими кредитними спілками, дані по цих спілках не включені до загального під-

рахунку. До того ж, частина кредитних спілок, які знаходяться на окупованих та прилеглих територіях, тимчасово змушені припинити свою діяльність і зупинили подання звітності. Таким чином, у розрахунках даних, приведених на одну кредитну спілку, враховується 106 кредитних спілок - членів НАКСУ.

ЗВЕДЕНИЙ РЕЙТИНГ ВСІХ КРЕДИТНИХ СПІЛОК - ЧЛЕНІВ НАКСУ

Таблиця 1. Рейтингові показники кредитних спілок, що є членами НАКСУ

Категорія	Назва показника бальної оцінки	Мета	31.03.2014		30.06.2014		30.09.2014		31.12.2014		31.03.2015	
			Фактичне значення	Бал	Фактичне значення	Бал	Фактичне значення	Бал	Фактичне значення	Бал	Фактичне значення	Бал
ДОХОДНІСТЬ	Балансовий прибуток до активів	>0	-1,0%	-10	-1,4%	-10	-1,3%	-10	-3,3%	-10	-1,5%	-10
	Доходи до витрат	>100%	114,6%	10	113,2%	10	116,1%	10	104,1%	10	114,9%	10
КАПІТАЛ	Резерви до активів	>=11%	27,7%	10	29,1%	10	30,2%	10	31,1%	10	34,9%	10
	Прострочені до власного капіталу	<30%	64,3%	3	65,6%	3	67,6%	3	67,0%	3	60,7%	3
	Капітал до активів	>=30%	40,1%	10	41,4%	10	43,2%	10	43,7%	10	45,4%	10
	Власний капітал до активів	>=10%	17,3%	10	18,5%	10	19,0%	10	18,2%	10	21,2%	10
АКТИВИ	Доходні активи до платних зобов'язань	>115%	154,1%	5	160,0%	5	162,0%	5	159,5%	5	170,5%	5
	Доходні активи до активів	90%	83,7%	3	84,9%	3	83,0%	3	80,3%	3	82,6%	3
	Основні засоби до активів	3-5%	3,2%	5	3,2%	5	3,2%	5	3,1%	5	3,2%	5
	Кредити до активів	85%	90,3%	4	91,6%	4	90,7%	4	89,9%	4	93,0%	4
	Чисті кредити до активів	85%	79,9%	4	81,0%	5	79,5%	4	77,0%	4	79,4%	4
ПРОСТРОЧЕНІСТЬ	Працюючі кредити до активів	>80%	72,5%	2	72,5%	2	70,3%	2	69,1%	1	71,9%	2
	Прострочені до кредитів	<4%	9,0%	1	10,1%	0	11,5%	0	9,9%	1	9,2%	1
	Прострочені до активів	<3,5%	7,4%	1	8,4%	1	9,2%	0	7,9%	1	7,5%	1
ЛІКВІДНІСТЬ	Ліквідні активи до активів	10%	19,6%	4	18,6%	4	18,3%	4	18,1%	4	17,4%	4
	Разом			62		62		60		61		62

Перший квартал 2015 року характеризується відсутністю даних по 14 кредитних спілках, активи яких станом на 31.12.2014 року склали 28,3 млн. грн., наслідком чого стало:

- суттєве зменшення активів, що супроводжується відповідним зменшенням кредитного портфеля;
- покращення співвідношення балансового прибутку до активів на 1,8%;

- зростання співвідношення резервів до активів;

- зменшення співвідношення прострочених кредитів як до кредитного портфеля, так і до активів, а також до власного капіталу;

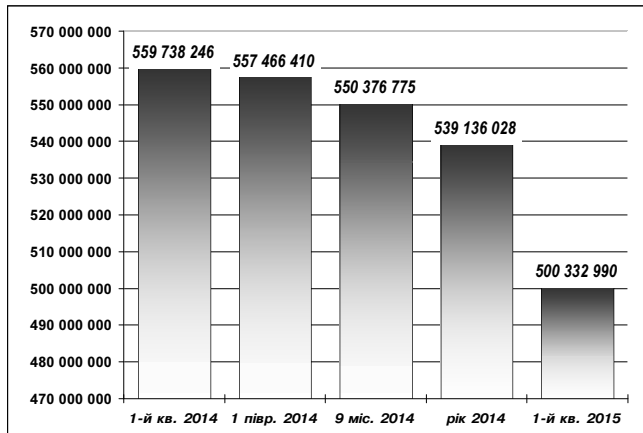
- зростання питомої ваги працюючих кредитів у складі активів.

В цілому система кредитних спілок - членів НАКСУ за результатами 1 кварталу 2015 року має оцінку "добре".

ЗВЕДЕНІ ДАНІ КРЕДИТНИХ СПІЛОК — ЧЛЕНІВ НАКСУ (ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ)

■ АКТИВИ

Діаграма 1. Сумарні активи кредитних спілок (грн.)

Активи кредитних спілок - членів НАКСУ на 01.04.2015 склали 500,3 млн. грн., що свідчить про зменшення сумарних активів протягом першого кварталу 2015 року на 38,8 млн. грн., 28,3 млн. грн. з яких припадає на кредитні спілки, що тимчасово припинили свою діяльність, а 10,5 млн. грн. (2%) - фактичне зменшення активів у першому кварталі. У порівнянні з аналогічним періодом минулого року падіння активів склало 59,4 млн. грн. (10,6%).

Уявлення про наявну структуру активів кредитних спілок - членів НАКСУ дає наступна таблиця:

Таблиця 2. Структура кредитних спілок — членів НАКСУ за активами

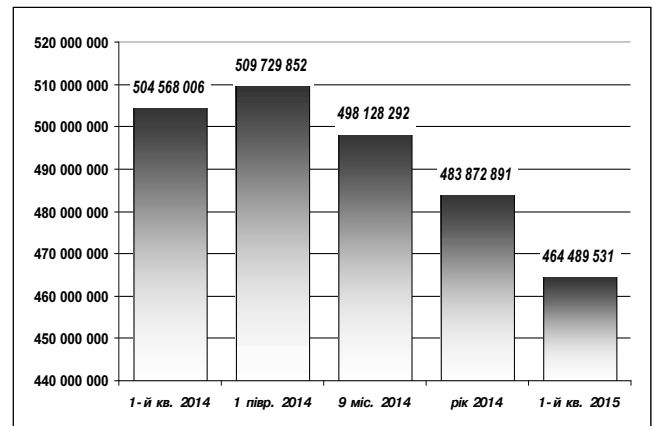
	Кількість КС	% від загальної кількості КС	Активи	% від загальної суми активів	Середні активи по групі КС
Менше 100 тис. грн.	4	3,77%	254 750	0,05%	63 688
Від 100 до 500 тис. грн.	8	7,55%	2 338 409	0,47%	292 301
Від 500 тис. грн. до 1 млн. грн.	14	13,21%	10 074 797	2,01%	719 628
Від 1 до 2 млн. грн.	27	25,47%	37 904 936	7,58%	1 403 887
Від 2 до 5 млн. грн.	33	31,13%	110 260 002	22,04%	3 341 212
Понад 5 млн. грн.	20	18,87%	339 500 096	67,85%	16 975 005
	106	100%	500 332 990	100 %	4 720 123

У першому кварталі 2015 року середні активи кредитних спілок - членів НАКСУ, порівняно з четвертим кварталом 2014 року, зросли на 93,7 тис. грн. Це пояснюється, в першу чергу тим, що середні активи кредитних спілок, що тимчасово припинили свою діяльність, складають біля 2 млн. грн. При цьому протягом останніх 12 місяців середні активи кредитних спілок - членів НАКСУ зросли на 55,6 тис. грн.

Переважає більшість кредитних спілок - членів НАКСУ (75,5%) мають в активах понад мільйон грн., у таких спілках акумульовано 97,5% активів системи. В той же час, на 24,5 % від загальної кількості кредитних спілок з активами менше 1 млн. грн. припадає лише 2,5% активів.

■ КРЕДИТНИЙ ПОРТФЕЛЬ

Діаграма 2. Кредитний портфель кредитних спілок (грн.)

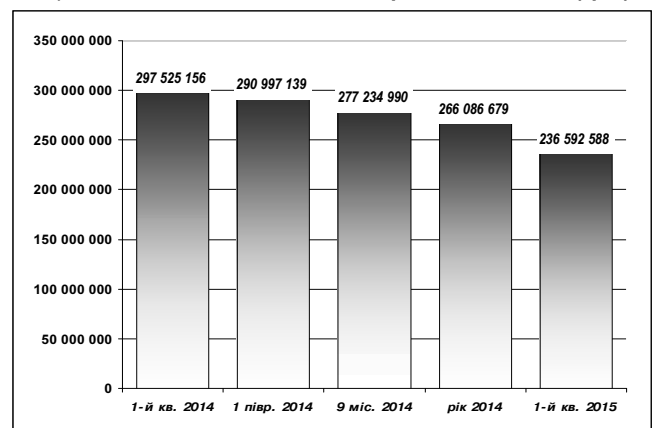

Кредитний портфель кредитних спілок - членів НАКСУ у першому кварталі 2015 року зменшився на 19,4 млн. грн. (4%) і на 01.04.2015 року склав 464,5 млн. грн. Проте таке зменшення стало наслідком виключно припинення звітування кредитними спілками, що тимчасово призупинили свою діяльність. Протягом 12 місяців кредитний портфель зменшився на 40,1 млн. грн. (8%).

До загальної стабілізації ситуації в економіці України слід очікувати подальшого падіння обсягів кредитування, а, відповідно, і доходності та погіршення співвідношення прострочених кредитів до кредитного портфеля кредитних спілок - членів НАКСУ.

■ ЗАОЩАДЖЕННЯ

Діаграма 3. ЗАОЩАДЖЕННЯ членів кредитних спілок (грн.)

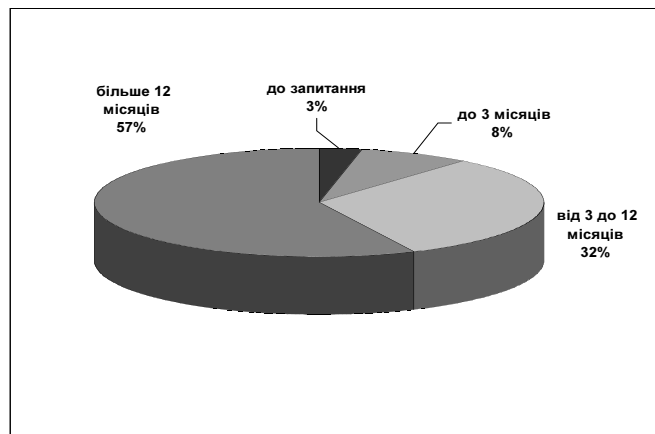
У першому кварталі 2015 року внески (вклади) членів кредитних спілок на депозитні рахун-

ки, порівняно з четвертим кварталом 2014 року, зменшилися на 29,5 млн. грн. (11,1%) і склали 236,6 млн. грн. На кредитні спілки, що тимчасово припинили свою діяльність, припадає 21,3 млн. грн., а фактичне зменшення внесків (вкладів) членів кредитних спілок на депозитні рахунки у першому кварталі склало 8,2 млн. грн. (3,4%). Порівняно з аналогічним періодом 2014 року загальна сума заощаджень зменшилася на 60,9 млн. грн. (20,5%).

Активи кредитних спілок фінансуються за рахунок внесків (вкладів) на депозитні рахунки на 47,3%, що на 5,9% менше, ніж на 31.03.2014 р. Втім внески (вклади) членів КС на депозитні рахунки залишаються вагомим джерелом коштів у кредитних спілках - членах НАКСУ. Від процентних ставок за цими вкладками залежать, в основному, процентні ставки за кредитами.

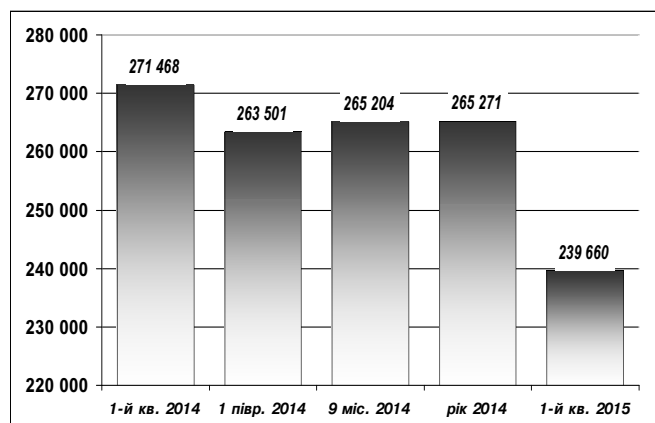
Незважаючи на суттєве зменшення обсягів внесків (вкладів) на депозитні рахунки членів кредитних спілок, структура таких вкладів у першому кварталі 2015 р., порівняно з четвертим кварталом 2014, не змінилася: як і у попередньому кварталі, переважають довгострокові договори - 57%, договори на строк від трьох до дванадцяти місяців складають 32%, найнижчою - 3% - є питома вага внесків (вкладів) "до запитання".

Діаграма 4. Структура вкладів на депозитні рахунки

■ КІЛЬКІСТЬ ЧЛЕНІВ КРЕДИТНИХ СПІЛОК

Діаграма 5. Кількість членів кредитних спілок

Протягом останніх 12 місяців кількість членів кредитних спілок зменшилась на 11,7%. Суттєве зменшення, на 25,6 тисяч осіб, відбулося протягом першого кварталу 2015 р. з причин, описаних вище, і станом на 01.04.2015 загальна кількість членів склала 239 660 осіб.

Наступна таблиця розкриває структуру кредитних спілок - членів НАКСУ за кількістю членів спілок станом на 01.04.2015 року.

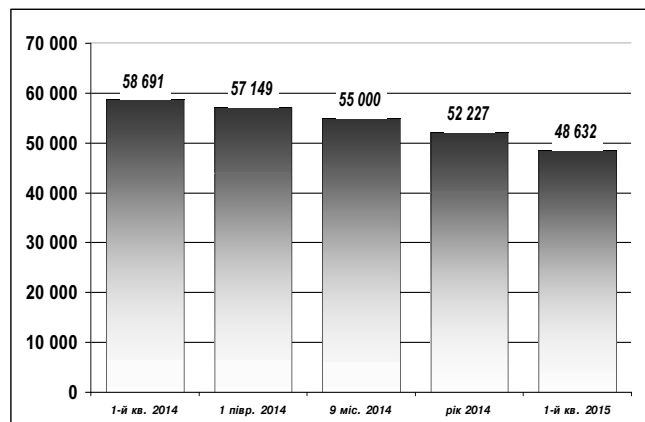
Таблиця 3. Структура кредитних спілок за кількістю членів

Кількість членів	Кількість КС	% від загальної кількості КС	Кількість членів КС	% від загальної кількості членів
Менше 100	4	3,77%	277	0,12%
від 100 до 500	27	25,47%	7 509	3,13%
від 500 до 1000	16	15,09%	11 683	4,87%
від 1000 до 2000	25	23,58%	35 107	14,65%
від 2000 до 5000	22	20,75%	70 774	29,53%
понад 5000	12	11,32%	114 310	47,70%
	106	100%	239 660	100 %

Група спілок, в яких обслуговується від 100 до 500 осіб (27 спілок), залишається найчисленнішою за кількістю. При цьому майже половина - 47,7% членів - обслуговуються у великих кредитних спілках з кількістю членів понад 5000 осіб. В кредитних спілках з кількістю членів до 1000 осіб обслуговується лише 8,1 % загальної кількості членства, в той же час, кількість таких спілок складає 44,3 % - майже половину від загальної кількості КС - членів НАКСУ.

■ КІЛЬКІСТЬ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ

Діаграма 6. Кількість позичальників кредитних спілок

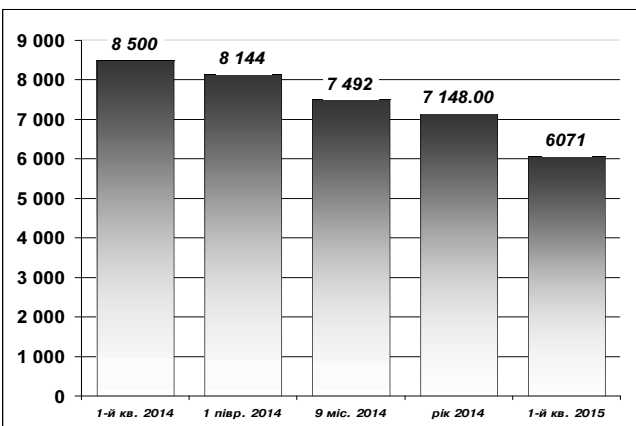
У першому кварталі 2015 року простежується зменшення на 3,6 тисячі осіб загальної кількості позичальників, на 01.04.2015 їх кількість склала 48,6 тис. осіб., а за 12 місяців вона зменшилась на

10,1 тисячі осіб. В той же час, як було показано вище, кредитний портфель за 12 місяців зменшився на 40,1 млн. грн. Середній розмір кредиту станом на 01.04.2015 року склав 9 551 грн. Порівняно з аналогічним періодом попереднього року середній розмір кредиту збільшився на 954 грн.

■ КІЛЬКІСТЬ ВКЛАДНИКІВ

Кількість вкладників кредитних спілок у першому кварталі 2015 року зменшилася порівняно з третім кварталом 2014 року на 15,1 % і на кінець кварталу їх кількість становила 6 071 осіб. Протягом 12 місяців кількість вкладників зменшилась на 28,6 %.

Діаграма 7. Кількість вкладників кредитних спілок

В процесі аналізу членства виділяються три групи кредитних спілок:

- спілки, в яких обслуговується менше 1000 осіб;
- спілки, в яких обслуговується від 1000 до 5000 осіб;
- спілки, в яких обслуговується понад 5 000 осіб.

Розглянемо активи цих груп кредитних спілок, відображені у наступній таблиці.

Таблиця 4. Структура кредитних спілок — членів НАКСУ за активами

Кількість членів	Кількість КС	Кількість членів КС	Активи	Середні активи по групі КС	Кількість позичальників	Кількість вкладників	Питома вага активних членів
Менше 1000	47	19 469	65 460 449	1 392 776	6 108	665	35%
від 1000 до 5000	47	105 881	288 686 806	6 142 272	20 685	3 001	22%
понад 5000	12	114 310	146 185 735	12 182 145	21 839	2 405	21%
	106	239 660	500 332 990	4 720 123	48 632	6 071	23%

Підсумовуючи наведену інформацію, можна констатувати наступне: кредитні спілки - члени НАКСУ можна об'єднати у три групи, які дуже подібні до груп режимів регулювання, визначених Нацкомфінпослуг.

Зокрема, 44,3% кредитних спілок з невеликим розміром активів об'єднують 8,1% загальної кількості членів; ця група кредитних спілок, де 12,6% позичальників і 11% вкладників, за суттю близька до третьої групи режимів регулювання. При цьому питома вага активних членів (співвідношення кількості вкладників та позичальників до загальної кількості членів спілки) в цій групі складає 35%.

Друга група - 44,3% кредитних спілок, яка об'єднує 44,2% загальної кількості членів (42,5% позичальників і 49,4% вкладників), - близька до другої групи режимів регулювання. Питома вага активних членів в цій групі складає 22%.

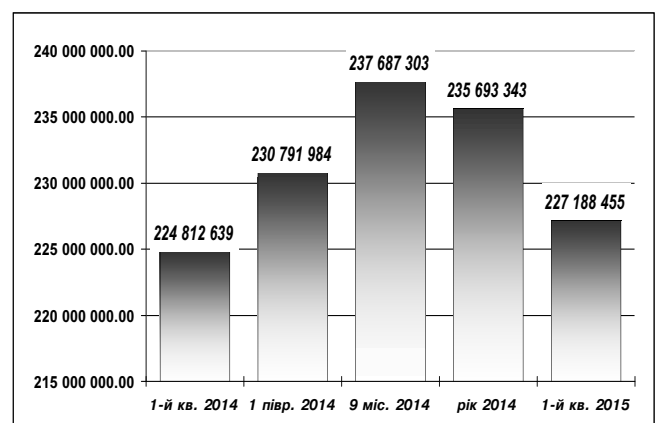
Група спілок, яка об'єднує понад 5000 членів, найменша за кількістю (11,4% від загальної кількості кредитних спілок - членів НАКСУ), має найвищий розмір середніх активів, в ній сконцентровано найбільше членів - 47,7% від загальної кількості, вкладників - 39,6%, а позичальників - 44,9%. Ця група аналогічна до першої групи режимів регулювання. Питома вага активних членів по цій групі складає 21%.

В цілому по кредитних спілках - членах НАКСУ питома вага активних членів кредитних спілок складає 23% від загальної кількості.

▶ КАПІТАЛ КРЕДИТНИХ СПІЛОК — ЧЛЕНІВ НАКСУ

■ СУМАРНИЙ КАПІТАЛ

Діаграма 8. Сумарний капітал кредитних спілок (грн.)

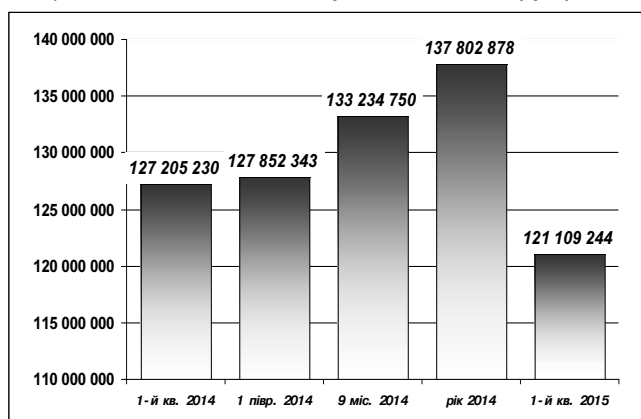

Сумарний капітал кредитних спілок у першому кварталі 2015 року зменшився на 8,5

млн. грн. (3,6 %) і склав 227,2 млн. грн. При цьому 3,8 млн. (1,6%) припадає на кредитні спілки, що тимчасово припинили свою діяльність, а 4,7 млн. грн. (2%) - фактичне зменшення капіталу кредитних спілок у першому кварталі. Протягом 12 місяців сумарний капітал збільшився на 2,4 млн. грн. (1,1 %).

ПАЙОВИЙ КАПІТАЛ

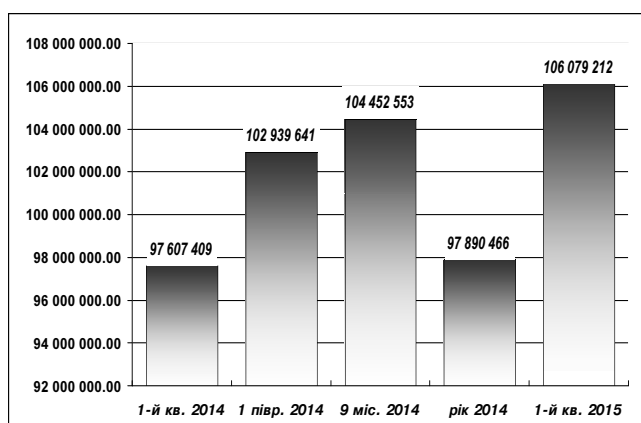
Діаграма 9. Пайовий капітал кредитних спілок (грн.)

Протягом першого кварталу 2015 року пайовий капітал кредитних спілок зменшився на 16,7 млн. грн. (12,1 %). При цьому 9,8 млн. грн. (7,1 %) припадає на кредитні спілки, що тимчасово припинили свою діяльність, а фактичне зменшення пайового капіталу кредитних спілок у першому кварталі 2015 року склало 6,9 млн. грн. (5 %). Питома вага пайового капіталу у складі загального капіталу станом на 01.04.2015 року склала 53,3%, при цьому якщо протягом кварталу питома вага пайового капіталу у складі загального капіталу знизилася на 5,2%, то за 12 місяців цей показник зменшився на 3,3%. Таким чином кредитні спілки намагаються змінити структуру капіталу в бік таких джерел його формування, які здатні, за необхідності, поглинати збитки, а також бути джерелом неплатних коштів, що на даний момент сприяє фінансовій стійкості.

ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ

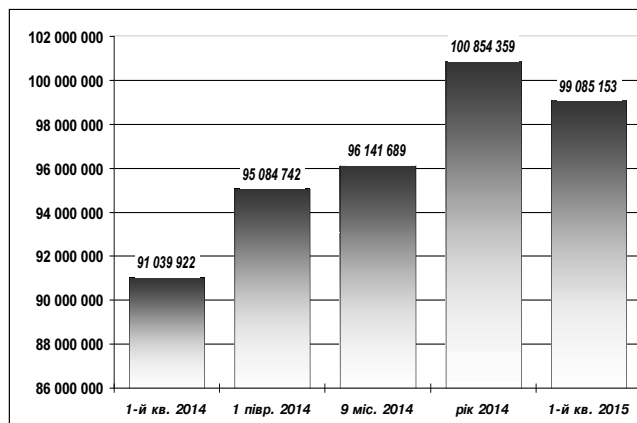
Діаграма 10. Власний капітал кредитних спілок (грн.)

У першому кварталі 2015 року власний капітал кредитних спілок - членів НАКСУ збільшився на 8,2 млн. грн. і склав 106,1 млн. грн. За останні 12 місяців власний капітал зріс на 8,5 млн. грн. - 8,7%.

РЕЗЕРВНИЙ КАПІТАЛ

Діаграма 11. Резервний капітал кредитних спілок (грн.)

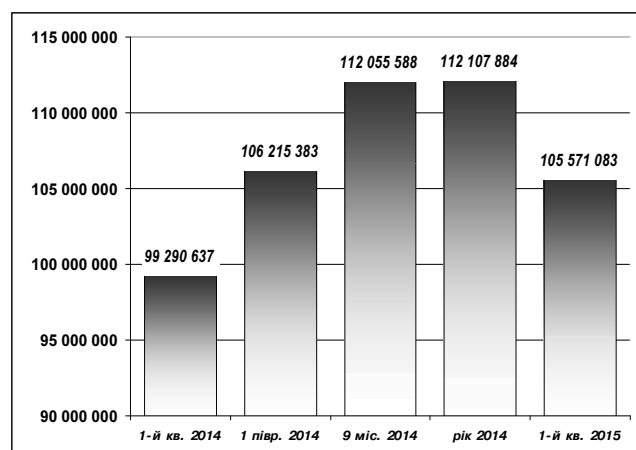
На 01.04.2015 сумарний резервний капітал склав 99,1 млн. грн., що на 8,1 млн. грн. (7,1%) більше, ніж його значення на 01.04.2014 р., протягом першого кварталу 2015 року сумарний резервний капітал зменшився на 1,7 млн. грн.

ЯКІСТЬ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК - ЧЛЕНІВ НАКСУ

СУМА ПРОСТРОЧЕНИХ КРЕДИТІВ

У першому кварталі 2015 року сума прострочених кредитів, порівняно з минулим кварталом, зменшилася на 6,5 млн. грн. і склала 105,6 млн. грн. При цьому за рахунок кредитних спілок, що тимчасово припинили свою діяльність, сума прострочених кредитів зменшилася на 11,1 млн. грн. (9,9 %), проте фактичне зростання суми прострочених кредитів в кредитних спілках у першому кварталі склало 4,6 млн. грн. (4,1 %).

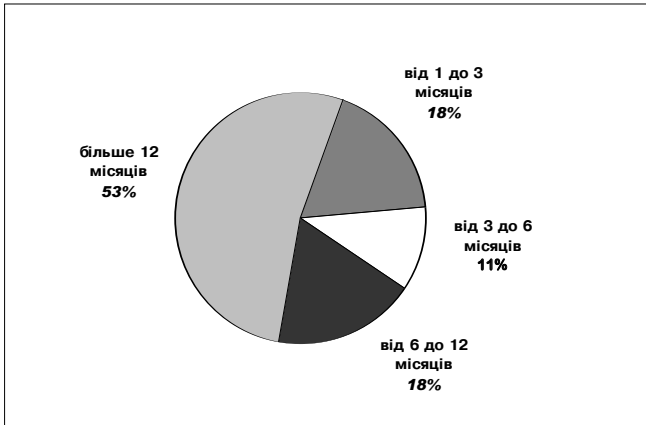
Діаграма 12. Сума прострочених кредитів (грн.)

За останні 12 місяців цей показник збільшився на 6,3 млн. грн. Порівняно з аналогічним періодом 2014 року рівень прострочення збільшився на 3,3% і склав на 1 квітня 2015 року 21,3% від загальної суми кредитного портфеля.

Наступна діаграма дає уявлення про структуру прострочених кредитів.

Діаграма 13. Структура прострочених кредитів

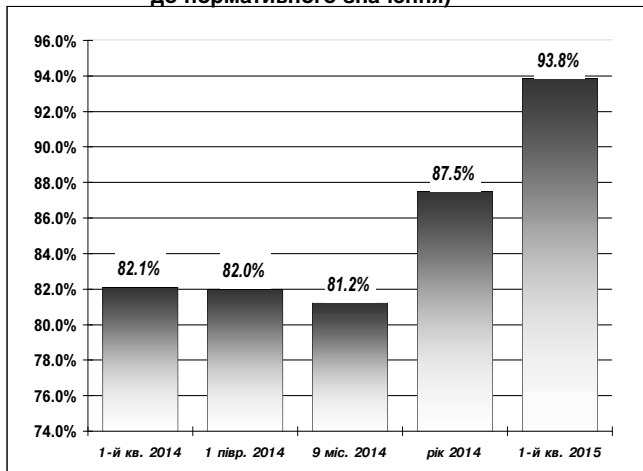

В структурі прострочених кредитів продовжують переважати прострочені кредити терміном більше 12 місяців, їх питома вага, у загальній простроченості, порівняно з минулим кварталом, зменшилася на 1% і склала 53%. Протягом першого кварталу 2015 року на 4% зросла питома вага кредитів, прострочених від 1 до 3 місяців: станом на 01.04.2015 року вона склала 18%, а питома вага кредитів, прострочених від 3 до 6 місяців, зменшилася на 5% і склала 11% від загальної суми прострочених кредитів, одночасно на 2% зросла питома вага кредитів, прострочених від 6 до 12 місяців, і станом на 01.04.2015 склала 18% від загальної простроченості.

Подальші діаграми відображають динаміку співвідношень РЗПВ до нормативного значення,

■ ДОСТАТНІСТЬ РЗПВ

Діаграма 14. Достатність резерву забезпечення покриття втрат від неповернених кредитів (в процентах до нормативного значення)

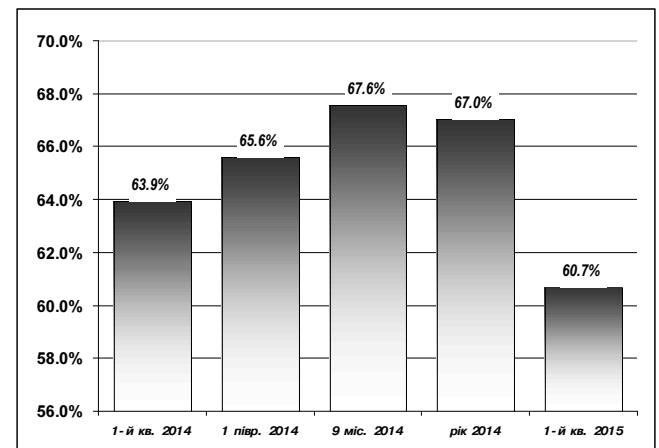

простроченості до власного капіталу, а також співвідношення суми прострочених кредитів, не покритих РЗПВ, до кредитного портфеля по системі в цілому.

Співвідношення фактично сформованого РЗПВ до його нормативного значення у першому кварталі 2014 року покращилося на 6,3%. У порівнянні з аналогічним періодом 2014 року це співвідношення зросло на 11,7%.

■ СПІВВІДНОШЕННЯ ПРОСТРОЧЕНИХ КРЕДИТІВ ДО ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Діаграма 15. Співвідношення прострочених кредитів до власного капіталу

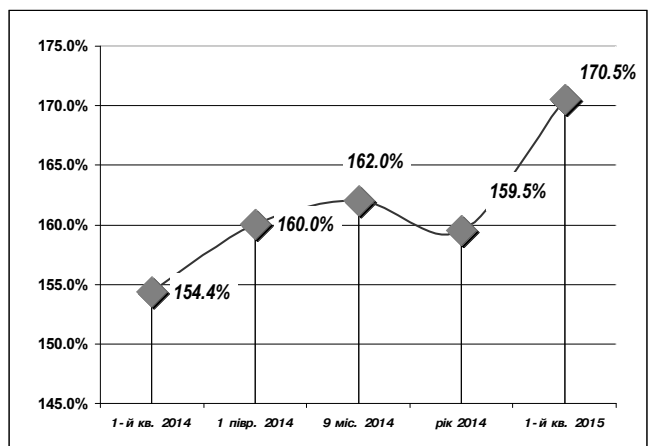

У першому кварталі 2015 року внаслідок зменшення загальної суми прострочених кредитів співвідношення прострочених кредитів до власного капіталу зменшилося на 6,3% і склало 60,7%. За останні 12 місяців цей показник зменшився на 3,2%.

▶ ДОХОДИ ТА ВИТРАТИ КРЕДИТНИХ СПІЛОК НАКСУ

■ ДОХОДНІ АКТИВИ ДО ПЛАТНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

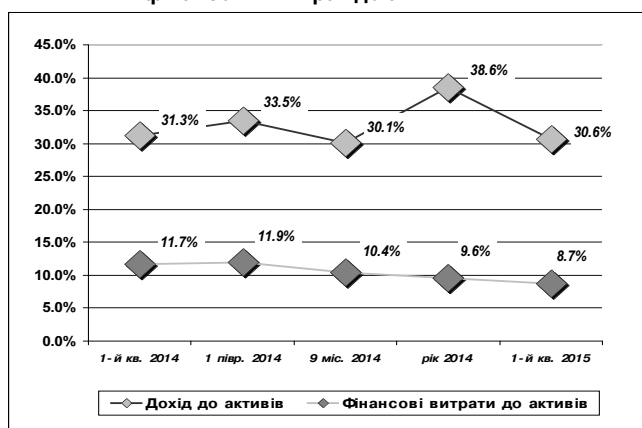
Діаграма 16. Співвідношення доходних активів до платних зобов'язань (нормативне значення: не менше 100%)

У першому кварталі 2015 року співвідношення між доходними активами та платними зобов'язаннями порівняно з попереднім кварталом зросло на 11% і склало 170,5%. При цьому за останні 12 місяців це співвідношення зросло на 16,1%. Така динаміка на пряму пов'язана зі скороченням обсягів залучених внесків (вкладів) на депозитні рахунки і по суті є негативним показником. В той же час, в сучасних умовах таке співвідношення дає підстави для стриманого оптимізму щодо можливості кредитних спілок пережити складну поточну ситуацію і у подальшому поступово збільшувати обсяги кредитування за рахунок залучених коштів.

■ ДОХІД ДО АКТИВІВ, ФІНАНСОВІ ВИТРАТИ ДО АКТИВІВ

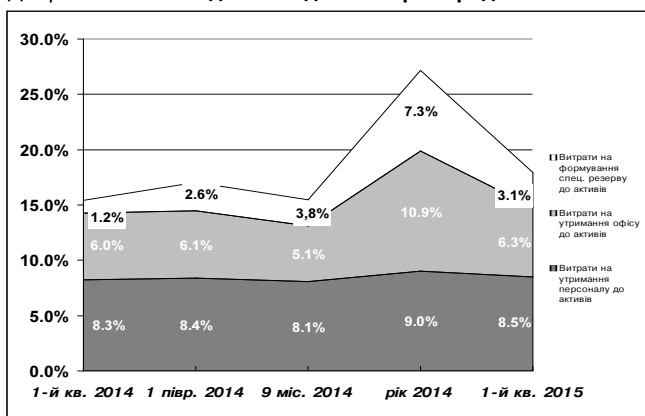
Діаграма 17. Співвідношення доходу до активів та фінансових витрат до активів

Рівень доходності активів протягом першого кварталу 2015 року зменшився на 8%, а рівень вартості активів - на 0,8%. Протягом останніх 12 місяців рівень доходності збільшився на 2,8%, в той час як рівень вартості активів зменшився на 0,9%. Загальне співвідношення доходності активів та їх вартості на рівні, відповідно, 30,6% та 8,7% забезпечує кредитним спілкам джерела як покриття операційних витрат, так і адекватного резервування.

■ РОЗПОДІЛ ЗА ВИДАМИ ВИТРАТ

Діаграма 18. Розподіл за видами витрат кредитних спілок

У першому кварталі 2015 року витрати на утримання персоналу склали 8,5% від активів, що на 0,2% більше, ніж у аналогічному періоді минулого року, витрати на утримання офісу до активів протягом року збільшилися на 0,3% і склали 6,3% від середніх активів. При цьому витрати на формування РЗПВ протягом року зросли на 1,9% і склали 3,1% від активів.

Втім, для різних категорій кредитних спілок як структура витрат в цілому, так і структура операційних витрат має певні особливості, про що свідчать дані наступних таблиць.

Таблиця 4. Загальна структура витрат кредитних спілок, %

Розмір активів	до 100 тис. грн.	від 100 до 500 тис. грн.	від 500 тис. грн. до 1 млн. грн.	від 1 до 2 млн. грн.	від 2 до 5 млн. грн.	понад 5 млн. грн.	Разом по НАКСУ
Процентні витрати разом	3,2%	3,9%	4,0%	26,7%	22,3%	37,2%	31,1%
Операційні витрати разом	87,5%	81,6%	79,0%	59,5%	59,5%	47,2%	52,7%
Витрати на формування РЗПВ	9,3%	14,5%	6,5%	7,0%	8,0%	13,4%	11,2%
Витрати на формування резервного капіталу	0,0%	0,4%	0,1%	0,1%	0,2%	0,0%	0,1%
Витрати на проценти на паї	0,0%	1,4%	10,4%	6,7%	10,0%	2,2%	4,9%

Питома вага процентних витрат в основному пропорційна розміру активів кредитних спілок. Виключення складають кредитні спілки з активами від 2 до 5 млн. грн., які більш активно розподіляють доходи на додаткові пайові внески. Найбільший відсоток процентних витрат притаманний спілкам з активами понад 5 млн. грн. Ця група кредитних спілок має також найменший відсоток операційних витрат. Найбільша частка операційних витрат притаманна кредитним спілкам з активами до 100 тис. грн. Розподіл доходу як на додаткові пайові внески, так і на формування резервного капіталу притаманний спілкам з активами понад 500 тис. грн.

Розмір активів кредитних спілок впливає і на структуру операційних витрат. В цілому уявлення про структуру операційних витрат для різних груп кредитних спілок дає наступна таблиця:

Таблиця 5. Структура операційних витрат кредитних спілок

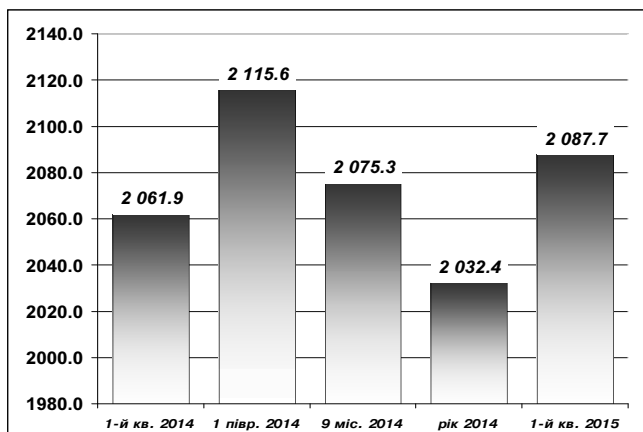
Розмір активів	Розмір активів						Разом по НАКСУ
	до 100 тис. грн.	від 100 до 500 тис. грн.	від 500 тис. грн. до 1 млн. грн.	від 1 до 2 млн. грн.	від 2 до 5 млн. грн.	понад 5 млн. грн.	
Витрати на зарплату	43,4%	68,5%	63,9%	61,7%	62,1%	53,7%	57,6%
Офісні витрати	55,5%	30,5%	35,0%	36,5%	36,8%	45,5%	41,4%
Витрати на формування спільних фінансових фондів	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Витрати на нарахування податку на прибуток	0,0%	0,2%	0,0%	0,5%	0,1%	0,0%	0,1%
Інші витрати	1,1%	0,8%	1,1%	1,3%	1,0%	0,8%	0,9%

Максимальна питома вага витрат на оплату праці в складі операційних витрат притаманна кредитним спілкам з активами від 500 тис. грн. до 1 млн. грн., а мінімальна - кредитним спілкам з активами до 100 тис. грн. Вони ж мають найбільшу частку витрат на утримання офісу. Зростання питомої ваги витрат на утримання офісу напряму пов'язане зі зростанням тарифів. Аналогічно і зростання витрат на оплату праці пов'язане з тим, що, відповідно до законодавчих новацій, у випадку нарахування працівнику за основним місцем роботи суми меншої, ніж мінімальна зарплата, нарахування ЄСВ відбувається з суми мінімальної зарплати. Зрозуміло, що такі новації в першу чергу вплинули на кредитні спілки з невеликими активами.

ЗВЕДЕНІ ДАНІ ПО ЧЛЕНАХ КРЕДИТНИХ СПІЛОК НАКСУ

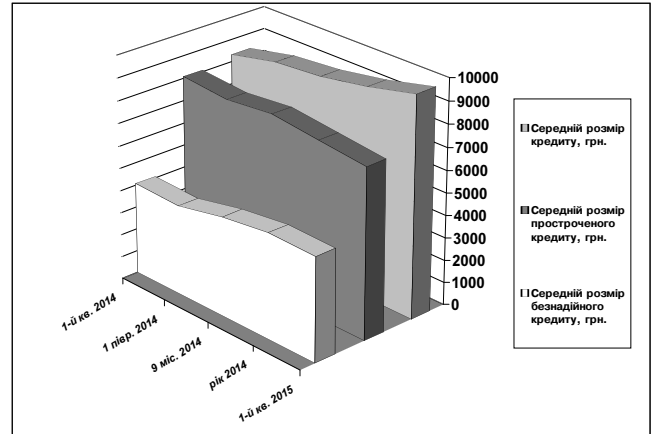
■ АКТИВИ НА ОДНОГО ЧЛЕНА СПІЛКИ

Діаграма 19. Активи на одного члена спілки (грн.)

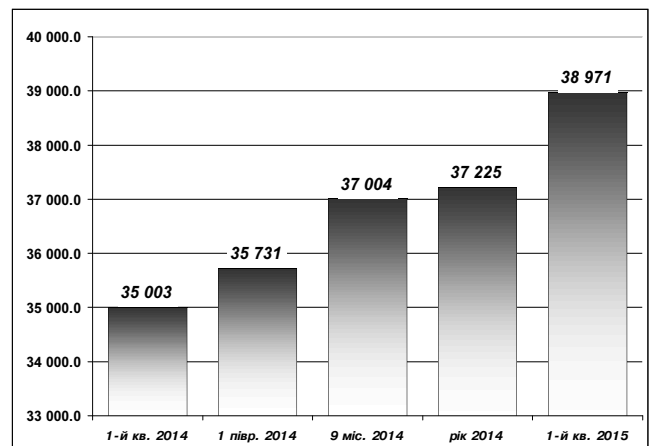
■ СЕРЕДНІ РОЗМІРИ КРЕДИТУ, ПРОСТРОЧЕНОГО КРЕДИТУ ТА БЕЗНАДІЙНОГО КРЕДИТУ

Діаграма 20. Середній розмір кредиту, середній розмір простроченого кредиту, середній розмір безнадійного кредиту (грн.)

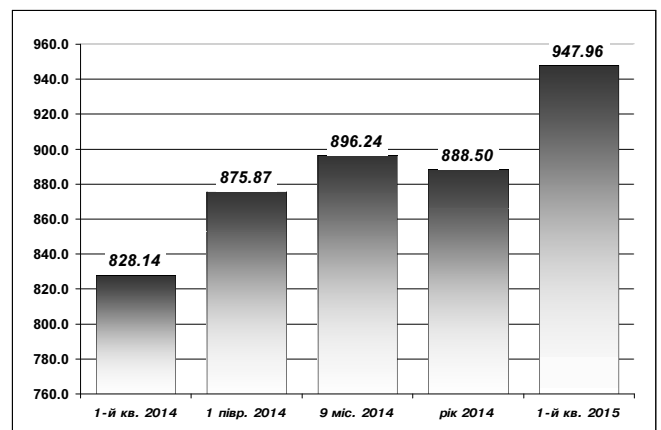
■ ЗАОЩАДЖЕННЯ НА ОДНОГО ВКЛАДНИКА

Діаграма 21. Заощадження на одного вкладника, грн.

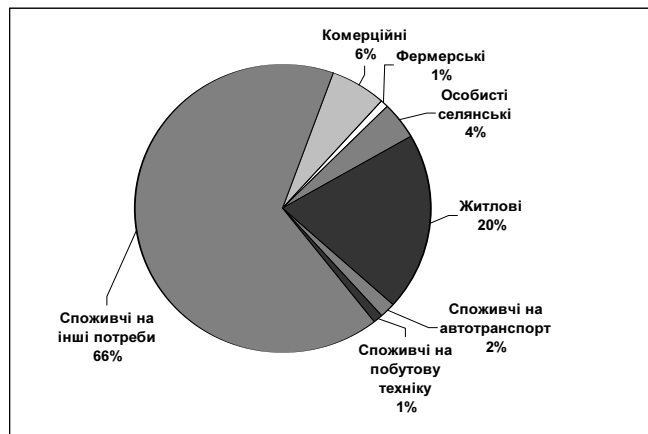
■ КАПІТАЛ НА ОДНОГО ЧЛЕНА СПІЛКИ

Діаграма 22. Капітал на одного члена спілки (грн.)

■ СТРУКТУРА КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ ЗА ВИДАМИ

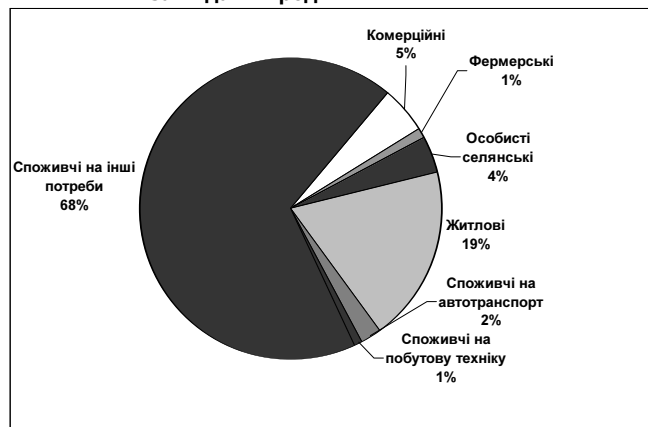
Діаграма 23. Структура кредитного портфеля за видами

Структура кредитного портфеля у першому кварталі 2015 року практично не змінилася, у структурі доходності в першому кварталі зменшилася частка споживчих кредитів на 1%. Споживчі кредити переважають в структурі кредитного портфеля і забезпечують спілкам 71 % доходності.

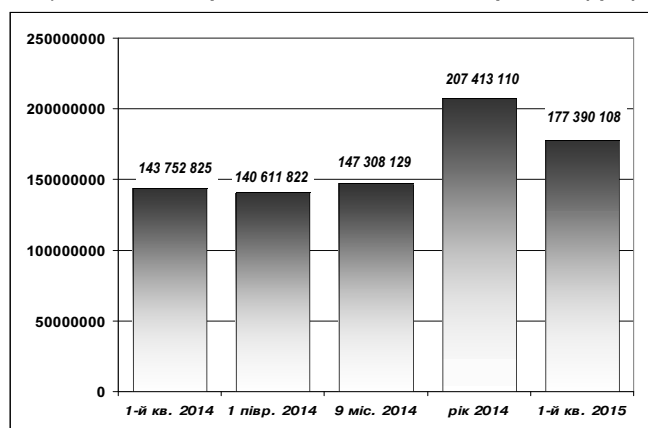
■ ДОХОДНІСТЬ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ ЗА ВИДАМИ КРЕДИТІВ

Діаграма 24. Доходність кредитного портфеля за видами кредитів

Поквартальна динаміка видачі кредитів представлена наступною діаграмою:

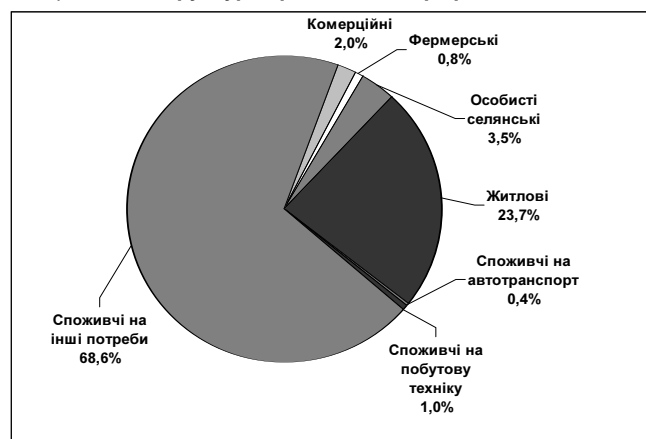
Діаграма 25. Поквартальна динаміка видачі кредитів (грн.)

Сума виданих кредитів у першому кварталі 2015 року зменшилася, порівняно з четвертим кварталом, на 30 млн. грн. і склала 177,4 млн. грн. Порівняно з першим кварталом 2014 року, сума виданих кредитів збільшилася на 23,4 %.

■ СТРУКТУРА КРЕДИТІВ, ВИДАНИХ У ПЕРШОМУ КВАРТАЛІ 2015

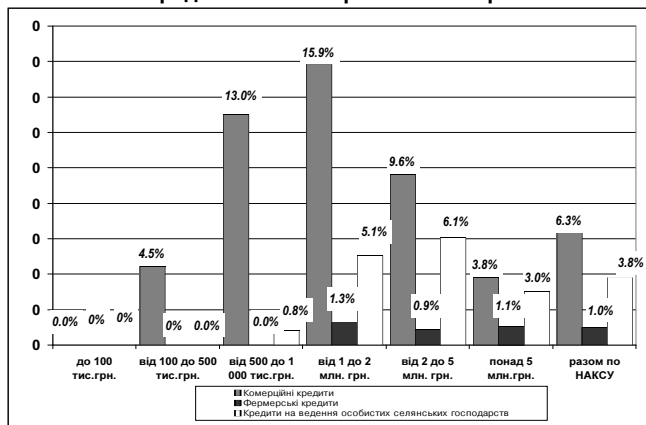
Діаграма 26. Структура кредитного портфеля за видами

У структурі виданих кредитів переважають споживчі кредити на інші потреби (68,6%), на другому місті - кредити на придбання, ремонт та реконструкцію житла - 23,7% від загальної суми виданих кредитів. Протягом першого кварталу на комерційні цілі видано 6,3% від загальної суми виданих кредитів, в той час як залишок за цими кредитами складає понад 11% від загальної суми кредитного портфеля.

Загальна картина буде неповною, якщо не представити відсоток комерційних, фермерських та особистих селянських кредитів в кредитних портфелях спілок різних категорій:

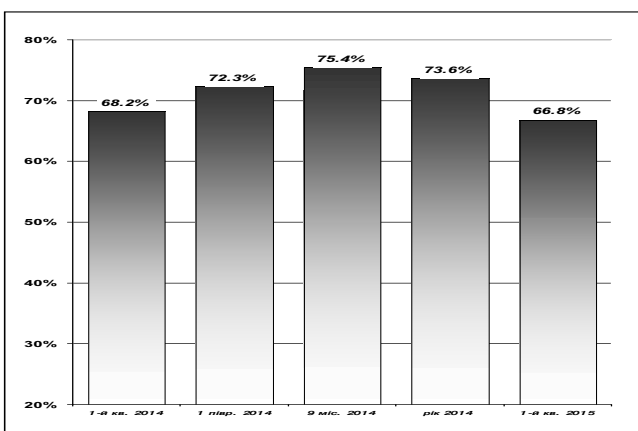
Діаграма 27. Структура кредитних портфелів кредитних спілок різних категорій

Питома вага бізнес-кредитів у кредитному портфелі всіх кредитних спілок - членів НАКСУ складає 11,1 %, порівняно з попереднім кварталом цей показник зменшився на 0,3%, що корелює з даними попередніх діаграм щодо структури кредитного портфеля. Найбільшою часткою бізнес-кредитів характеризуються кредитні портфелі кредитних спілок з активами від 1 до 2 млн. грн. (22,3 %), а найменшою (4,5 %) - кредитні портфелі кредитних спілок з активами від 100 до 500 тис. грн. Кредитні спілки з активами до 100 тис. грн. бізнес-кредитів не надають. Найбільша питома вага кредитів, наданих на ведення фермерських та особистих селянських господарств (7%), притаманна кредитним спілкам з активами від 2 до 5 млн. грн.

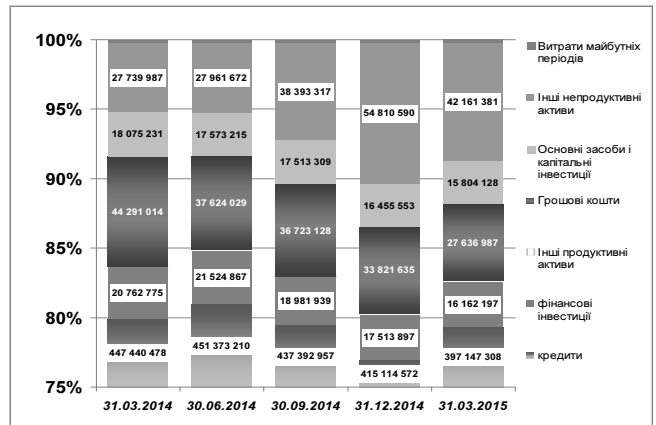
Наступна діаграма представляє виконання кредитними спілками - членами НАКСУ нормативу 3.1.1 - покриття прострочених кредитів регулятивним капіталом як одного з найважливіших. Дані наведеної діаграми свідчать про те, що станом на 01 квітня 2015 року, як і у попередньому році, кредитними спілками - членами НАКСУ цей норматив виконується. В першому кварталі 2015 року фактичне значення показника зменшилося на 6,8 % порівняно з четвертим кварталом 2014 року і склало 66,8 %. У порівнянні з аналогічним періодом 2014 року співвідношення прострочених, неповернених, безнадійних та пролонгованих кредитів до регулятивного капіталу зменшилося на 1,4%.

Діаграма 28. Дотримання нормативу 3.1.1.

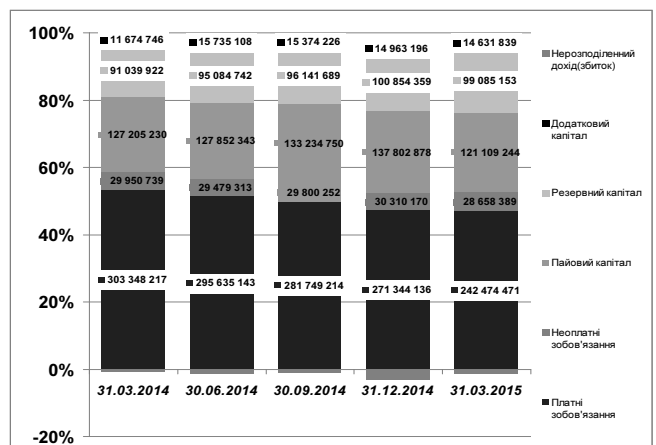
З метою оцінки рівня стабільності системи кредитних спілок - членів НАКСУ порівняємо структуру активів кредитних спілок і джерел їх фінансування - зобов'язань та капіталу:

Діаграма 29. Структура активів кредитних спілок і джерел їх фінансування

Станом на 01.04.2015 року питома вага продуктивних активів в структурі активів кредитних спілок - членів НАКСУ складає 82,6 %. Левову частку активів складає кредитний портфель - 79,4 % від загальних активів. Порівняно з аналогічним періодом попереднього року питома вага продуктивних активів зменшилася на 1 %. При цьому, питома вага кредитного портфеля в загальних активах зменшилася на 0,5 %. Частка фінансових інвестицій порівняно з першим кварталом 2014 року зменшилася також на 0,5 % і склала 3,2%. Питома вага непродуктивних активів складає 17,4 %, при цьому, порівняно з першим кварталом 2014 року, частка непродуктивних активів зросла на 1%. Частка основних засобів протягом року лишилася незмінною на рівні 3,2 % а зростання інших непродуктивних активів склало 3,4 %. В той же час на 2,4 % зменшилася питома вага грошових коштів і склала 5,5 % від загальних активів.

Діаграма 30. Структура зобов'язань та капіталу кредитних спілок

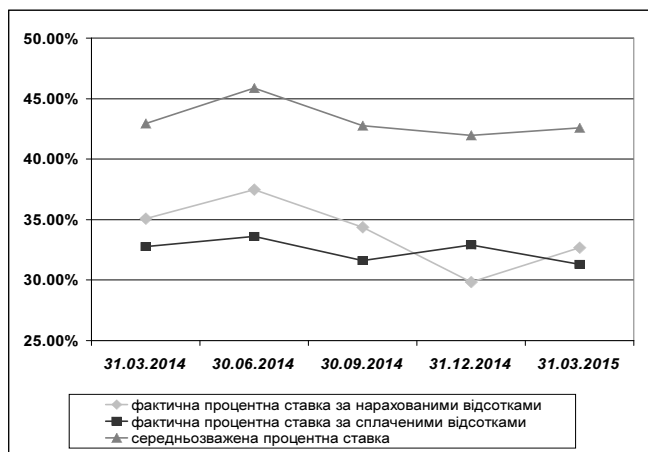

На відміну від структури активів, структура зобов'язань та капіталу протягом 12 місяців змінилася: якщо станом на 31.03.2014 р. активи кредитних спілок - членів НАКСУ фінансувалися за рахунок капіталу на 40,5%, а за рахунок зобов'язань, відповідно, на 59,5 %, то станом на 31.3.2015 р. за рахунок зобов'язань фінансується 54,2 % активів кредитних спілок - членів НАКСУ, а за рахунок капіталу - 45,8 % активів; при цьому за рахунок платних зобов'язань фінансується 48,5% від загальних активів, протягом року цей показник зменшився на 5,7 %.

Станом на кінець першого кварталу 2015 року за рахунок резервного капіталу фінансується 19,8% активів кредитних спілок - членів НАКСУ. Такий рівень фінансування активів дозволяє не тільки у повному обсязі поглинути непокритий збиток, а й забезпечити фінансування необхідної ліквідності на рівні понад 5% від активів.

Аналіз процентних ставок за кредитами представлений наступною діаграмою:

Діаграма 31. Аналіз процентних ставок за кредитами

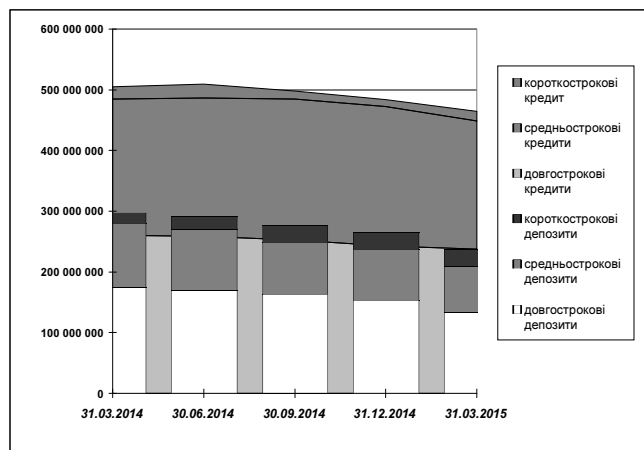
На діаграмі представлене порівняння середньозваженої процентної ставки (лінія з піктограмою трикутника) з фактичною доходністю кредитного портфеля як за нарахуванням (лінія з піктограмою ромба), так і за отриманими процентами (лінія з піктограмою квадрата). Фактична доходність кредитного портфеля за нарахуванням та сплаченими процентами у першому кварталі 2015 року складає, відповідно, 32,7 % та 31,3%. Таким чином, протягом першого кварталу фактична доходність кредитного портфеля за нарахуванням зросла на

2,8% пункти, а фактична доходність за сплатою зменшилася на 1,6% пункти, що відповідає описаному вище зростанню рівня прострочення кредитного портфеля у першому кварталі. Протягом року процентна ставка за нарахуванням скоротилася на 2,4 % пункти, а за сплаченими процентами на 1,5 % пункти.

Проте протягом усього періоду середньозважена процентна ставка суттєво відрізняється від фактичної доходності кредитного портфеля як за нарахованими, так і за отриманими процентами. При цьому, станом на 01.04.2014 розрив складав 7,9% за нарахованими і 10,2% за сплаченими процентами. Протягом року цей розрив збільшився і станом на 01.04.2015 за нарахуванням він складає 9,9%, а за сплаченими процентами - 11,3%. Тому ситуація потребує від кредитних спілок додаткової уваги під час планування очікуваної доходності кредитного портфеля, адже орієнтація на середньозважену процентну ставку може призвести до неотримання очікуваного доходу.

Під час аналізу загальної структури активів та пасивів було визначено, що частка активів, що фінансуються за рахунок платних зобов'язань, складає по кредитних спілках - членах НАКСУ станом на 31.03.2015 48,5%. В той же час, сума кредитів, виданих членам спілок, за виключенням резерву забезпечення покриття втрат від неповернених позичок, складає 79,4 % від загальних активів. Наступна діаграма представляє деталізацію кредитного портфеля та портфеля вкладів за строками.

Діаграма 32. Порівняння кредитного портфеля та портфеля вкладів за строками

На представленій діаграмі області відображають кредитний портфель за строками від довгострокових до короткострокових, а стовпчики - портфель вкладів (також від довгострокових до короткострокових). Враховуючи той факт, що дані щодо фактично сформованого РЗПВ не містять диференціації його за строками кредитів, в цій діаграмі представлений кредитний портфель "брутто" - не зменшений на суму РЗПВ. Необхідно відмітити, що суттєвим ризиком ліквідності для кредитних спілок (в тому числі і невиконання нормативу короткострокової ліквідності) є розміщення середньострокових вкладів у довгострокові кредити.

Протягом всього періоду, що аналізувався по кредитних спілках - членах НАКСУ, в цілому кредитний портфель переважає портфель вкладів у зв'язку з частковим фінансуванням кредитного портфеля за рахунок капіталу. При цьому, як було показано вище, частка фінансування активів за рахунок капіталу постійно зростає. Фінансування довгострокових кредитів за рахунок довгострокових внесків (вкладів) на депозитні рахунки коливається в межах від 67 % до 56,4 %. Станом на кінець першого кварталу 2015 року довгострокові кредити фінансуються за рахунок довгострокових вкладів на 56,4 %, середньострокові кредити - за рахунок середньострокових вкладів на 35,8 %, а короткострокові кредити - за рахунок короткострокових вкладів на 177,7 %. Враховуючи те, що фінансування кредитного портфеля, крім внесків (вкладів) членів кредитної спілки на депозитні рахунки, відбувається за рахунок капіталу кредитних спілок, таку структуру фінансування кредитного портфеля можна вважати достатньо безпечною, оскільки вона не несе у собі загрози проблем з ліквідністю. В той же час, кредитні спілки, кредитний портфель яких фінансується за рахунок вкладів в більшому обсязі, ніж у середньому по НАКСУ, повинні приділяти увагу відповідності кредитного портфеля портфелю вкладів за строками.

Підсумовуючи наведені дані, можна констатувати, що майже за всіма основними показниками протягом першого кварталу 2015 року падіння склало від 2 до 5%. При цьому зменшення загальних активів супроводжувалося випереджуваним зменшенням суми залучених внесків (вкладів) на депозитні рахунки, проте власний капітал збільшився на 8%, а сума виданих протягом кварталу кредитів зросла, порівняно з першим кварталом 2014 року, майже на чверть.

Перший квартал завжди характеризується найнижчою активністю позичальників порівняно з іншими кварталами, і, відповідно найнижчою доходністю. Крім того, на перший квартал припадають додаткові витрати на проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності, які щороку зростають. Отже, частина кредитних спілок у першому кварталі з об'єктивних причин демонструє збиткову діяльність. В цьому році, на додачу до звичайних витрат, зростання тарифів, а також зміни у Податковому кодексі України призвели до зростання витрат на оренду та обслуговування офісів тощо. Якщо додати до цього різкі коливання курсу гривні у лютому і повідомлення про банкрутство ряду банків в цьому ж періоді, які спричинили панічні настрої у населення, не кажучи вже про приємні "дрібнички" - зростання податкового тиску на доходи вкладників та пайовиків, можна констатувати, що всупереч агресивному зовнішньому середовищу кредитні спілки утримуються на плаву завдяки готовності персоналу швидко реагувати на зовнішні виклики, і, беззаперечно, завдяки щирій підтримці з боку членів кредитних спілок.

Катерина КАЛУСТОВА,
Віце-президент Національної асоціації
кредитних спілок України з питань
саморегульвності, Директор фінансового
департаменту НАКСУ

РАБОТАТЬ ВОПРОКИ ВСЕМУ

В одном из интервью Председатель правления кредитного союза "Добродий" из г. Брянки Луганской области Наталья Панчищенко об очередном юбилее союза сказала: "Когда наш кредитный союз отметил свой первый юбилей, шуточные поздравления по случаю будущих юбилеев казались именно шуточными. Не фантастическими, конечно, но все же... Фраза "Желаем встретить следующий юбилей..." всерьез не воспринималась, по крайней мере, мной". Это было в 2010 году. Сейчас все изменилось, и слова Натальи возымили другой смысл, предчувствие. 26 мая КС "Добродий" исполнилось 15 лет, и он продолжает работать. Мы не будем вдаваться в подробное описание условий, в которых теперь невольно оказались наши коллеги, это хорошо явствует из интервью.

- Наталья, расскажите, пожалуйста, как живет Ваш кредитный союз в текущих условиях.

- Кредитный союз для меня сжался сейчас до размера коллектива. Мы стали ближе друг к другу, трепетнее и внимательнее. Никто из нас за время войны не оставил рабочее место, мы работали даже тогда, когда в городе не работал никто. Мы работали под звуки канонады, мы работали без связи, мы работали всегда. Если понимали, что наши члены нуждаются в помощи, помогали - словом, делом, продуктами, советом, участием.

- Какие настроения преобладают в среде членов вашего КС? Не изменилось ли отношение населения к кредитному союзу?

- Если свести всё к простому равенству, то выглядит это так: Украина - враг, и все беды от неё. Россия - друг, и если бы не она, то... И настроения не меняются, люди становятся злее.

Це моє бачення, це я так відчуваю. А ще... Коли треба про це казати, відповідати на запитання, бо люди цікавляться, то розумієш, що в тебе немає слів і сили. Розумієш, що не можеш висловити свої емоції, бо в тебе просто серце крається.

Инакомыслящие есть, но нас очень мало. Отношение изменилось. В таких обстоятельствах нет постоянных величин.

- Несколько слов о коллективе вашего учреждения. Сохранился ли он в прежнем виде, как организован рабочий день?

- Нас трое женщин. В таком составе мы работаем с февраля 2012 года. А вообще, вместе очень давно - детство, отрочество, юность, зрелость, планировали и старость встретить вместе, но рассмешили Бога... Я без своих девчонок не могу.

Рабочий график наш остаётся неизменным, а вот направление и качественное наполнение изменилось безусловно. Пришли - и уже хорошо, затем новости - местные и из-за периметра.

Работа по погашению кредитов - это главное направление. Всё что приходит в кассу, тут же выдаётся пайщикам, которые ведут себя очень корректно и терпеливо, иногда крайне удивляясь тому, что мы возвращаем их сбережения.

Мы искренне рады звонкам коллег с "большой земли" - это как воздух.

- Как обстоит дело с возвратом денег заемщиками? Насколько ответственно относятся члены КС к погашению своей задолженности?

- Сейчас очень тяжело, хотя люди получают двойные доходы - пенсию в Украине и пенсию местную. Так же и с зарплатами. Я говорила, что люди стали злее. Перед тем как платить, некоторые спрашивают, работаем мы от Украины или нет. Получая приемлемый для себя вариант ответа, говорят: "Хорошо, тогда заплатим".

Порядочных людей больше, просто скотство воспринимается болезненнее.

- Чем бы Вы хотели поделиться с коллегами, которые оказались заложниками обстоятельств и продолжают работать в условиях военных действий?

- У нас столько опыта, что хватит материала на семинар-тренинг. Были мыс-

ли зафиксировать на бумаге все этапы, которые мы прошли. Рука просто не поднимается. Понимаю, что мы являемся носителями очень ценной информации, но хочется просто всё забыть и проснуться.

Силы духа, веры, надежды и любви!
Любіть Україну так, як любимо її ми.
Любіть Україну не словом, а серцем.

Колектив КС "Добродій":

Голова правління -

Панчищенко Наталя Петрівна

Головний бухгалтер -

Роткова Ірина Володимирівна

Голова кредитного комітету - Кірюшина

Олена Вікторівна

"БЛАГО" ИДЕТ НАВСТРЕЧУ ЛЮДЯМ

В курортном городе Бердянске, жемчужине Азовского моря, уже много лет работает кредитный союз "Благо". За свою историю это учреждение, как и все, переживало времена изобилия и затруднений, однако сохраняет бодрость духа и, несмотря ни на что, с уверенностью смотрит в будущее. Председатель правления Анатолий Олейник рассказал читателям о жизни КС "Благо", который стал для многих не просто финансовым учреждением, а настоящей отдушиной, где всегда выслушают и помогут.

- Анатолий Феодосиевич, в этом году ваш кредитный союз празднует круглую дату. Расскажите, пожалуйста, о пути, который вы проделали за десятилетие и о Вашем личном вкладе в деятельность КС.

- Наш кредитный союз был зарегистрирован в Национальном банке еще 12 апреля 1995 года, но начал работать с 2004 года. В то время я работал финансовым директором на

одном из предприятий. Когда основатель КС Павел Гнатовский предложил мне возглавить финансовое учреждение, я без колебаний согласился. Кредитный союз был зарегистрирован в Госфинуслуг как финансовое учреждение, мы нашли помещение, необходимую технику, инвентарь, пригласили на работу бухгалтера, был сделан аудит бухгалтерии. Затем мы начали создавать базу членов: обращались к друзьям, родственникам, знакомым, ездили по селам, рассказывали о нашем учреждении и предлагали финансовые услуги (к банкам люди в селах тогда относились с опаской, а к кредитным союзам отношение было более лояльным). Припоминаю, как около двух лет мы работали без заработной платы, лишь на энтузиазме. Затем я вложил все личные сбережения в наш кредитный союз, и началась активная работа.

- Сколько членов сегодня в вашем КС и какие виды кредитов преобладают в кредитном портфеле? Изменилось их назначение в последние годы?

- За весь период работы нашей "команды"

общее количество членов КС составляет 1786 человек, из них активных - около тысячи. Многие люди к нам идут, минуя крупнейшие банки Украины, с одной лишь целью - погасить банковские кредиты, что не может не радовать. Благодаря нашему кредитному союзу простые граждане Украины имеют возможность наконец-то освободиться от, казалось бы, вечных банковских оков.

Определяя основные цели (назначение) кредитов, мы не могли упустить тот факт, что город Бердянск - курортный город. Большинство граждан пользуются нашими услугами в марте - апреле каждого года для проведения ремонтных работ, приобретения оборудования, инвентаря для своих мини-гостиниц.

Ещё одним пиком кредитования является осенний период, когда люди различных слоёв населения нуждаются в приобретении отопительного оборудования, отопительных материалов, а также на оплату обучения детей.

Еще одним востребованным видом кредитования есть кредитование так называемых малых фермерских хозяйств, которые с помощью нашего кредитного союза активно развивают сельское хозяйство Бердянского района.

- Повлияли ли на работу вашего кредитного союза кризисные явления на финансовом рынке?

- Вероятно, как и на остальные финансовые учреждения. После 2008 года мы более двух лет выходили из "пике", пока возвращали депозиты. Сегодня же у нас очередь на размещение вкладов. Когда истек срок лицензии, мы перешли на работу с паевыми взносами, и нужно отметить, что ни одного члена нашего кредитного союза это не смутило и никто не обратился с просьбой о возврате вклада. Поэтому я очень благодарен людям, которые в нас поверили много лет назад и доверяют сегодня. Мы, со своей стороны, делаем все возможное, чтобы не допускать задержки выплаты процентов или выдачи вкладов.

Особенность кредитного союза в том, что сюда иногда приходят люди, которые никог-

да в жизни не пойдут в банк. Наши вкладчики - это, как правило, пенсионеры, и процентов 30 нашей работы - выслушивание людей. Получив финансовую услугу, человек не уходит, а чувствует себя у нас как среди старых добрых друзей.

- Какие методы просчета риска невозврата средств вы используете в своей ежедневной работе?

- Мы работаем с Украинским бюро кредитных историй (УБКИ). Ранее, имея только неполные базы данных возможных потенциальных неплательщиков, мы, конечно, имели проблемы с возвратом кредитных средств. Я уже говорил об индивидуальном подходе и, отвечая на Ваш вопрос, с уверенностью могу сказать, что есть случаи небольшой задержки и, соответственно, отступления от графика платежей, есть вообще отказ от оплаты ввиду каких-то личных соображений заемщика (должника). Но и с этим негативным фактором мы справляемся с помощью судебной системы, взаимодействуя с исполнительной службой. Хотелось бы сказать, что с началом работы с УБКИ (чего не было в 2008 году) подход к оценке платежеспособности заемщика стал более жестким.

Кроме того, за 10 лет мы хорошо изучили большинство заемщиков. Они рекомендуют наш кредитный союз своим знакомым и мы, зная хорошую кредитную историю поручителя, кредитруем новых членов. Но в основном мы в своей работе ориентируемся на пенсионеров - они более обязательные и ответственные.

- Планируете внедрять новые виды финансовых продуктов для членов вашего КС?

- Наша сегодняшняя работа - это решение текущих проблем наших членов. Но основная недоработка - мы недостаточно работаем с молодежью. У молодых людей более глобальные запросы - приобретение жилья, автомобиля, а мы к этому пока еще не готовы. Но обязательно будем развивать это направление. В этом плане у нас уже есть договоренности с двумя вузами о прохождении студен-

тами економічних факультетів практики в нашому кредитному союзі, а ми, в свою чергу, на пільгових умовах надаємо їм кредити на оплату навчання.

- Кого сьогодні разом з Вами працює в КС "Благо"?

- У нас чудовий колектив. Користуючись можливістю, хочу з сторінок журналу висловити вдячність за самоотвержену працю своїм колегам: Світлані Зайцевої, головному бухгалтеру нашого КС, на якій тримається більша частина роботи; Марині Красноплахте, інспектору кредитному, яка багато років чітко виконує свої обов'язки; Марині Карпунькиній, юристу і спеціалісту з внутрішнього аудиту - амбіційній молодій жінці, завдяки наполегливості якої налажена робота з виконавчою службою і сьогодні ми не маємо жодних проблем з цією інстанцією.

- КС "Благо" більше 10 років входить до складу НАКСУ. Як це співробітництво впливає на роботу вашого закладу?

- Перше, що ми зробили після внесення нашого КС до Реєстру фінансових установ - вступили до НАКСУ. І це в великій мірі

сприяло благополучному початку діяльності: ми скористалися Програмою "Старт", потім закупили всю необхідну техніку за кошти, отримані від Фонду технічної допомоги кредитним союзам НАКСУ. Нам дуже допомогли і допомагають сьогодні Катерина Калустова, Кравченко Людмила, юрист Елена Комарова - тільки завдяки їх самоотверженій праці ми в своє час отримали ліцензії. Далі відбулося вступлення до ОКС НАКСУ і сьогодні ми впевнені, що в важку хвилину нам завжди допоможуть. Голова правління ОКС НАКСУ Людмила Кравченко і головний бухгалтер Алевтина Спитковська постійно надають нам професійну підтримку, за що їм велика вдячність.

- Як Ви хотіли б побачити свій кредитний союз в найближчій перспективі?

- Сьогодні у нас є головне - довіра наших членів і абсолютне розуміння в колективі. Єдине, чого б мені дуже хотілося, - це зробити наш КС більш технологічним: щоб людина могла максимально швидко отримати фінансову послугу, і за 10 хвилин побачити кошти на своїй кредитній карті КС "Благо".

КС "БЕРЕГИНЯ" 20 РОКІВ ПІДТРИМУЄ СТАБІЛЬНУ РОБОТУ

Сьогоднішня наша співрозмовниця вкотре переконливо підтвердила добре відому істину: кредитні спілки в усі часи свого існування виконували і виконують сьогодні функцію взаємодопомоги, взаємопідтримки, працюють на благо громад, не прагнучи пихатої слави чи позамежних зисків. Про роботу нововолинської кредитної спілки "Берегиня" ми поспілкувалися з Головою правління Валентиною КОПТЮК.

- Валентино Павлівно, ваша кредитна спілка належить до числа найстарших кредитних установ від часу відродження кооперації в Україні. Як усе починалося?

- Кредитна спілка "Берегиня" була зареєстрована в квітні 1995 року завдяки підтримці НАКСУ. Діяльність нашого об'єднання поширювалась на територію міста. Оскільки фінансової підтримки не було, а бажаючих отримати кредит виявилось багато, необхідно було залучати до членства спілки якомога більше людей. Ми намагались всіляко популяризувати свою діяльність - при кожній нагоді розповідали про те, що таке кредитна спілка, які послуги вона надає, за яким принципом працює, роздруковували та розклеювали оголошення по місту, спілчанами ставали члени родин працівників тощо. Тоді кількість членів нашої кредитної спілки стала зростати блискавично. По допомогу зверталися як малозабезпечені, багатодітні сім'ї, інваліди, так і сім'ї середнього достатку, що залишилися без засобів до існування у зв'язку зі скороченням штату або закриттям підприємств, адже все це відбувалося у середині 90-х років, яким були характерні дані негативні тенденції. Пригадую, як видавалися позички на отримання закордонних паспортів та віз на виїзд за кордон на заробітки, на повернення боргів, на продукти харчування, на придбання одягу для членів сім'ей та на інші потреби.

Голова спостережної ради Калинович Степан Андрійович разом з членами правління КС "Берегиня".

У 1995 році НАКСУ була єдиним українським інформаційним джерелом по наданню фахових консультацій та організатором навчальних заходів. Тому нами, не вагаючись, було прийняте рішення про вступ до Асоціації. У червні 1996 року я відвідала семінар НАКСУ. Згодом, завдяки підтримці фахівців Асоціації, ми успішно провели грошовий перерахунок з карбованців на гривню, а в 2000 році, так само згідно з рекомендаціями НАКСУ перевели бухгалтерський облік на нові стандарти.

- Розкажіть, будь ласка, про ваших колег-однодумців. Чи можна назвати колектив вашої КС сталим?

- До своїх колег можу з гордістю віднести членів спостережної ради, ревізійної комісії, кредитного комітету, правління, а також багатьох спілчан, які беруть активну участь у вирішенні всіх питань діяльності спілки, у тому числі вчасно виконують усі свої фінансові зобов'язання.

Так, я вважаю, що колектив нашої кредитної спілки можна сміливо назвати сталим, адже складається він з людей, які багато років щиро віддані ідеї кредитної кооперації, котрі з великою відповідальністю ставлять-ся до виконання своїх службових обов'язків

та щодень роблять свою роботу на високому професійному рівні.

- Хто може стати членом вашої КС?

- Членами нашої кредитної спілки можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які об'єднані ознакою членства в кредитній спілці - постійно проживають на території Волинської області та мають повну цивільну дієздатність.

- Які відсоткові ставки за кредитами діють сьогодні у вашій установі?

- До 2014 року включно ми видавали кредити під 3,5 відсотки на місяць або 42 відсотки річних. Проте у зв'язку зі стрімким падінням курсу національної валюти ми були змушені з січня 2015 року підвищити відсоткову ставку до 4 відсотків на місяць, тобто до 48 відсотків річних.

- Переважно на які цілі люди отримують кредити? Як відбувається перевірка потенційних позичальників?

- Переважна більшість кредитів видається на споживчі потреби, на придбання побутової техніки, на придбання, будівництво та реконструкцію житла, на навчання, на оплату комунальних послуг, на закордонні поїздки, на отримання закордонних паспортів.

До перевірки потенційних позичальників ми завжди підходимо з особливою уважністю та обережністю, адже саме така оцінка суттєво впливає на зниження кредитного ризику. По-перше, кредити видаються тільки працюючим громадянам та пенсіонерам, а по-друге, обов'язковою умовою є надання поруки однієї або двох

головний бухгалтер Калмикова Олена Василівна

осіб, в залежності від суми кредиту. Поручителям ми щоразу нагадуємо, що вони несуть солідарну відповідальність за позичальника.

- З огляду на чималий досвід роботи в українських реаліях, як вдається підтримувати стабільну роботу установи на ринку КС?

- Саме завдячуючи постійній вчасній юридичній та фінансовій допомозі НАКСУ, ОКС НАКСУ, дотриманню в кредитній спілці принципів гласності, рівноправності, самоврядування та розумінню спілчанами ситуації в Україні нам вдається підтримувати стабільну роботу.

- Що, на Вашу думку, є головним досягненням вашої КС?

- Головними досягненнями нашої спілки є вдячність людей за надану їм допомогу для підвищення життєвого рівня, довіра членів кредитної спілки та створення дружнього професійного колективу. Так, протягом 20-річної діяльності нашої кредитної спілки вдалося допомогти багатьом спілчанам розрахуватися з боргами і успішно розпочати свій бізнес, сплатити за навчання дітей в університетах, коледжах, інших навчальних закладах, отримати документи для виїзду за кордон, зокрема, в Польщу, Італію, Португалію, Канаду, Німеччину, ін. Ми пишаємося тим, що деякі члени, маючи можливість звертатися до інших фінансових установ, все ж надають перевагу нашій спілці, постійно і відповідально користуються кредитними коштами вже не один рік.

Голова правління Коптюк Валентина Павлівна

"ПРАЦЮВАТИ ВИГІДНО, ШВИДКО, ЧЕСНО"

Цьогорічної весни кредитна спілка „Прикарпаття”, що з м. Коломиї на Івано-Франківщині, пододала 15-річний рубіж своєї діяльності. Спілка є членом НАКСУ з 2004 року, учасником Стабілізаційного фонду НАКСУ, членом ОКС НАКСУ. З нагоди ювілею ми поспілкувалися з Головою правління КС „Прикарпаття” Володимиром ДОВГАНЮКОМ.

— Володимире Миколайовичу, розкажіть, будь ласка, про історію створення та перші роки роботи КС „Прикарпаття”.

— Рішення про заснування нашої кредитної спілки було прийняте на установчих зборах ще 15.12.1999 року, її реєстрація в державних органах відбулася за рік, 23.01.2000. А 20 квітня 2004 року проведено реєстрацію як фінансової установи. Перші роки роботи були непростими, активи були невеликими, незначні фінансові ресурси не давали можливості повноцінного кредитування. Але з 2004 року, зі збільшенням членів спілки майже до 400 осіб і відповідним

зростанням суми їх вкладів, активи зросли до 112 тис. грн. А станом на 01.05.2015 року активи нашої спілки становлять 4 598 587 грн., зобов'язання — 3 075 0435 грн. членство перевищує 1500 осіб.

— Де початково Ви отримували всю необхідну інформацію про принципи роботи кредитних спілок?

— Ми почали отримувати більше корисної інформації про принципи роботи кредитних спілок після вступу нашої кредитної спілки до членів НАКСУ. Також великий обсяг необхідної актуальної інформації фахівці нашої КС отримують на семінарах, які які вже багато років безперервно проводить НАКСУ.

— Що особисто Вас спонукало стати частиною спілчанського руху?

— Кредитна спілка „Прикарпаття” була створена за моєю ініціативою на початку не легких нульових років, коли людям була особливо потрібна фінансова взаємодопомога. І саме це, а не отримання вигоди, спонукало стати частиною спілчанського

руху. Я розумів, що кредитна спілка реально допоможе не надто заможним людям — робітникам, службовцям, пенсіонерам — шляхом надання певних фінансових послуг.

— **Чи має ваша кредитна спілка власне гасло?**

— Так. Воно звучить як девіз і дороговказ: «Працювати вигідно, швидко, чесно».

— **Хто становить поле членства вашої КС?**

— Кредитна спілка «Прикарпаття» створена та діє за регіональним статусом. Більшість членів нашої кредитівки становлять жителі міста Коломиї та району з середнім достатком, серед яких досить багато пенсіонерів, які довіряють свої кошти саме нашій спілці. В основному члени спілки оформляють кредити на ремонт та реконструкцію житла, а також на сімейні потреби — весілля, навчання, відпочинок, лікування тощо. Варто зазначити, що спілчани дуже задоволені послугами нашої установи і часто радять своїм родичам та знайомим скористатися ними.

— **Який часовий проміжок Ви б назвали як найбільш успішний для вашої КС?**

— Найбільш успішними роками ми вважаємо 2010-2012-й, коли активи нашої кредитної спілки досягли 5 872 028 грн.

— **Хто разом з Вами працює у спілці?**

— В штаті нашої кредитної спілки працює 7 людей, які є дружньою командою. Всі мають фахову освіту та щиро віддані справі кредитної кооперації.

— **Чи займається зараз ваша спілка благодійною діяльністю?**

— Так, кредитна спілка „Прикарпаття” завжди допомагає всім, хто звертається з проханням по допомогу. Нещодавно ми передавали подарунки в інтернат для дітей з фізичними вадами, а свого часу активно допомагали учасникам Майдану. В даний час ми займаємося закупівлею та подальшою передачею предметів захисту для українських воїнів, що перебувають у зоні АТО.

"Лиш стабільність понад міру
Зміцнює людську довіру"

ДОРОГА ДО ДОСТАТКУ ПОЧИНАЄТЬСЯ ІЗ СНЯТИНСЬКОЇ КРЕДИТНОЇ СПІЛКИ

«Чарівний край Черемоша й Прута», – співав народний артист України Василь Зінкевич. То про Снятинщину, друга назва якої – Покуття.

Археологічні знахідки засвідчили: покутський край був процвітаючим в добу пізньої бронзи та раннього заліза (VII-V ст. до н.е.); в епоху Київської Русі він відомий однією із найбільших на Попрутті фортець – Олешків. Перші ж письмові згадки про нинішні населені пункти відносяться до 1158-1373 років.

Але у післякняжий час Покуття перебувало під владою шляхетської Польщі (1387-1772 рр.), Австрії та Австро-Угорщини (1772-1918 рр.), знову Польщі (1919-1939 рр.), радянської імперії (1939-1991 рр.).

Історія Снятинщини тією чи іншою мірою пов'язана з повстаннями Лева (1456 р.), Івана Мухи (1490 р.), Семена Височана (1648 р.), рухом опришків XVIII століття, визвольними рухами 1918-1919 та 1942-1953 років.

Покуття дало Україні і світові письменників Василя Стефаника, Марка Черемшину, Леся Мартовича, художника-графіка Василя Касіяна, отця-просвітителя Теофіла Кобринського, засновника першої «Січі» Кирила Трильовського, бригадного командира Українського січового стрілецтва Семена Горука, Президента Української Народної Республіки в екзилі Миколу Плав'юка, сьогоднішніх лауреатів Шевченківської премії – письменника і видавця Ярему Гояна, фотомитця Василя Пилип'юка,

композитора Ганну Гаврилець, художника Івана Остафійчука. Свій творчий шлях зі Снятинського культосвітнього училища починала народна артистка України Марія Стеф'юк.

На теренах Австро-Угорського підпорядкування, куди належала і Снятинщина, кріпацтво було відмінено у 1787 р., але залишено панщину; зроблено розмежування двірських і селянських земель із заборонаю порушувати ці межі. Однак лише з 1800 року до відміни й самої панщини у 1848 р. поміщики (здебільшого вихідці з Польщі та Австро-Угорщини) зуміли привласнити собі ще 1 мільйон моргів землі (морг - 0,56 га).

Тобто величезна більшість українського населення залишилася без основного засобу існування - землі-годувальниці. Навіть ті, кому пощастило якимсь чином «пробитися» в ґазди, з часом розорився внаслідок дискримінаційних законів і податків Австро-Угорщини, а пізніше - й «другої» Польщі та хижацького визиску з боку їхніх постійних сателітів: євреїв - управляючих панськими маєтками, євреїв-орендарів, євреїв-корчмарів, євреїв-лихварів.

Намагаючись оборонитися від нестатків і чужинецького засилля, українці постійно наптовхувалися на необхідність взаємодопомоги і взаємовиручки (на зразок «толоки»). Так наповнювалося реальним історичним займом нинішнє гасло кооперації «Свій до свого - по своє» (лат. cooperation - співробітництво).

На Снятинщині цікавим у ті часи був досвід громади с. Карлова (тепер Прутівка). Десь у 60-70 роках XIX сторіччя отець Андрій Воевідко, почавши в Карлові акцію тверезості, привів до присяги непиття всіх чоловіків села, на знак чого встановили Хрест тверезості і поклялися помагати один одному. На вічі селян було вирішено розорати частину громадської толоки-пасовища і обробляти цю площу спільно. Одна половина доходу від урожаю поступала у фонд громадської позичкової каси - на безпроцентні позики тим, хто був у найбільшій скруті, інша - на викуп у корчмаря заставленої під борги землі банкрутуючих односельчан та проплату податків громади. Через 10 років їхня каса зросла до 14 тисяч ринських.

Так карлівчани перестали бути залежними від корчмарів та лихварів і обезпечувалися від розорення. Цей приклад кооперування унасліді-

дували інші села Снятинщини - тобто там, де добру роз'яснювальну роботу вели священики, а згодом - осередки «Просвіти».

Міських мешканців часто виручала залікова каса Снятинської української читальні «Просвіти».

Ще у 1904 році Галицький Митрополит Андрій Шептицький звернувся до духовенства: «Священик, що навіть на жаданнях парохіян не хоче утворити читальні, склепику (тобто крамнички), шпихліра громадського... і всім подібним установам, єсть противним, не відповідає своєму становищу...». За дорученням Митрополита його господарський адміністратор отець Тит Войнаровський розгорнув закладання «християнських склепів», розparcelював і допоміг селянам викупити понад 40 тисяч моргів землі у багатьох селах Снятинського, Коломийського, Городенківського повітів та під Львовом. В умовах напливу сюди колоністів церква намагалася утвердити на землі українців.

У 1914-1920 рр. через територію Галичини, в т. ч. Снятинщини кілька разів проходили фронти Першої світової війни. Російська, мадярська, румунська, польська окупації нанесли великої шкоди як торгівельно-споживчій, так і кредитній кооперації. Кредитні каси розграбовувалися, споживчі кооперативи закривалися.

По війні вступили в дію небезпечні для галичан закони 1920 та 1925 рр. стосовно земельної реформи та колонізації українських земель поляками. У села Західної України прибуло до 300 тисяч, а в міста - 100 тис. польських колоністів. На їхню користь уже до 1923 р. було розparcelювано 445 тисяч га, а до 1938 року - майже 800 тис. га тутешніх земель.

При цьому майже вся торгівля на Снятинщині знову переходила у руки євреїв - «Народній торгівлі» війна завдала нищівного збитку на 252 тисячі американських доларів, навіть знищено її будинок в Снятині, котрий вдалося відбудувати аж у 1924 році.

Метою польської окупаційної влади було довести українське населення до того, щоб воно або спольщувалося, або емігрувало із рідної землі, відкриваючи простір колоністам. Однак, намагаючись справити модне тоді в Європі враження «демократичних окупантів», поляки

все ж не заборонили відродження української кооперації. З одного боку - влада не вірила, що українці дадуть собі раду без державної підтримки, з другого - варшавські фонди, призначені на окуповану територію, спрямовувалися на розвиток польського підприємництва. Завчасним програмуванням нечесних умов конкуренції ставилася крапка на будь-яких ініціативах українців.

Польська влада помилилася. Після першого шоку 20-х років поступово відроджується кооперативне молочарство. У Снятині споруджується велике приміщення для переробки молока, оснащується модерним на той час обладнанням, при читальнях «Просвіти» в окремих селах оживають крамнички, запрацювала врешті «Народна торгівля», місячний оборот якої, для прикладу, в 1937р. складав 20 000 золотих. Деяко повільніше, але відроджується й кредитна кооперація. У тому ж таки 1937-му Снятинщина мала 12 кредитних кооперативів.

Напередодні воєнних подій Другої світової поляки таки взялися нищити українську кооперацію, але не встигли. Розпочату ними руйнацію довершили «перші совіти» після «золотого вересня» 1939-го.

Кредитна кооперація Покуття перестала існувати 12 грудня 1939 року - її майно і членські (людські) вклади було конфісковано та передано держбанку СРСР, а найактивніших кооператорів заарештовано і заслано в Сибір.

В житті суспільства можна багато чого змінити, перекреслити, знищити. Та неможливо знищити пам'ять про добрі справи.

Як казали древні: усе тече, все змінюється. Десь на задвірках історії залишилися карби, що символізують панування над українцем іноземних колоністів. Прабабця Австро-Угорщина відверто ігнорувала сирітським дитинством західноукраїнської кредитної кооперації, бабка Польща залізною рукою намагалася задушити її в юності, а «старший брат московський» остаточно знищив цю чудесну форму народного самопорятунку.

Здавалося б, у кредитної кооперації загалом, а Снятинської зокрема, уже й не було

нагальної потреби знову (і вкотре) відроджуватися в новому часі - у часі Незалежної України. Із чужинецьким визиском покінчено – господарюй, хто як уміє. Але...

Утративши за одну ніч усі свої заощадження в Ощадбанку СРСР, громадяни молодшої країни спершу понадіялися на справедливую приватизацію тих національних багатств, які ними ж та їхніми батьками були напрацьовані. Не вийшло. Була у людей надія, що свій, рідний уряд всіяко сприятиме швидкому процвітанню малого та середнього підприємництва. Теж не вийшло. Врешті народна ейфорія потаніла до звичайнісінького робочого місця. Нема. Так величезна частка пересічного громадянства, як у «старі» часи, знову опинилася на межі виживання: рятуйся, хто як може.

Ось чому гасло «Свій до свого по своє» набуло нового звучання, а ті, хто уміє читати підручники історії, взялися за створення, чи то пак відродження кредитної кооперації.

Поштовхом для створення на Покутті кредитної кооперації стала участь делегатів Снятинщини на з'їзді Народного Руху України 2000 року.

Після повернення із Києва делегатів з'їзду, на зборах районної організації НРУ було вирішено відродити, а фактично – заново створити кредитну спілку у Снятині.

Снятинська кредитна спілка створена в червні 2000 року. Її очолив і працював Головою правління до 2011 року Голяр Олег-Озій Ананійович.

Вже п'ятнадцять років ми впевнено і успішно працюємо на фінансовому ринку, задовольняючи вимоги наших вкладників та

позичальників. Діяльність спілки підтвердила, що суть кредитного руху знайшла своє помітне місце та розуміння на теренах Покутського краю.

Снятинська кредитна спілка забезпечує розв'язання потреб соціально незахищених верств населення і фінансову підтримку суб'єктів малого підприємництва та фермерських господарств, надає фінансові послуги переважно тим категоріям населення, робота з якими не є пріоритетною для банків. Тим більше, що в сучасних кризових умовах банки взагалі обмежили, а частина заморозили видачу кредитів.

Кредитування села є одним з пріоритетних напрямків нашої кредитівки. Тож передбачаємо розвиток та співпрацю трьох гілок кооперації: кредитної, споживчої та сільськогосподарської обслуговуючої.

Зробили важливим напрямком поширення ідей кооперації через співпрацю з органами місцевого самоврядування та сільськими головами. Формою такої співпраці стали сільські громадські ради із зацікавленого представництва сіл при підтримці сільських голів.

Діяльність Снятинської кредитної спілки засвідчує, що кредитна кооперація активно утверджується. Тож не банківські установи, а лозунг «Свій до свого по своє» став краям ближчий до серця, бо він є їхньою справжньою опорою і надією.

Наші перспективи – створення сільських кредитних відділень. Діючи за статутом спілки, вони отримують більше прав у фінансово-

господарській діяльності, створюють свої цільові фонди, беруть активну участь у культурно-освітніх справах сільських громад.

На сьогоднішній день є відкриті і успішно працюють два відділення та сім консультаційних пунктів при сільських радах, де кредитні інспектори проводять агітаційно-роз'яснювальну роботу між населенням, вивчають майновий стан позичальників, перевіряють заставне майно і інше, охоплюючи всі села Снятинського району та сусідні села Косівського та Городенківського районів.

Важливою гарантією стабільності стало й те, що Снятинська кредитна спілка є членом Національної асоціації кредитних спілок України, також входить в Об'єднану кредитну спілку НАКСУ, має членство у Стабілізаційному фонді НАКСУ. Завдячуючи НАКСУ ми з 2011 року входимо до складу робочої групи американської програми

USAID AgroInvest, яка буде діяти в нас в Україні до 2016 року. Завдяки цьому наші працівники безоплатно пройшли навчання з питань кредитування сільгоспвиробників. Брали участь у надзвичайно цікавих семінарах-тренінгах. Ну і звичайно є надія, що даний проект не залишить кредитні спілки у такий важкий для нас економічний час без фінансової підтримки.

На сьогоднішній день кредитна спілка налічує 4682 члени, активи становлять 4 300 000 гривень, сума залучених депозитів складає 2 800 000 гривень, що підтверджує довіру наших членів до своєї організації. За весь період існування кредитної спілки нами видано майже 12 тисяч кредитів, 90% з яких — для сільських жителів, також не був розірваний достроково жоден терміновий вклад, а це означає, що ніхто не ставив під сумнів нашу професійність, адже ми довели, що здатні фахово управляти грошовими потоками, кредитними ризиками, ліквідністю. З особливою увагою та оперативністю наші працівники щоденно обслуговують по кілька десятків членів спілки. Зараз в кредитній спілці працює 18 штатних працівників.

Постійно здійснюється фінансовий і ана-

літичний аналіз діяльності кредитної спілки. Успішно працює благодійний фонд кредитної спілки. Надаються в основному допомога на лікування тяжко хворих дітей, учасників АТО, підтримку Армії і інше. Отже, це і є підтвердження того, що ми були, є і будемо вірні своєму покликанню – допомагати, співчуваючи кожній людині отримувати від життя все те, що їм необхідно сьогодні.

З нагоди 15-літнього ювілею нашої кредитної спілки хочеться привітати всіх членів спілки та подякувати працівникам за сумлінну працю, професіоналізм, належне виконання посадових обов'язків. Також хочеться відзначити тих працівників, які працює майже з перших днів створення кредитної спілки: це фінансист Голяр Л.Я., програміст Мороз Р.Б., ст. кредитний інспектор Савчинська І.Т., кредитні інспектори Микитка О.В., Радиш М.М., Волошинюк О.Ю.

**З повагою,
голова правління Снятинської
кредитної спілки Ірина Лукавецька**

Член кредитної спілки Петро Корж написав:

«Гімн СНЯТИНСЬКОЇ
КРЕДИТНОЇ СПІЛКИ»

Хто не став ще членом кредитної спілки,
Закликаємо щиро не гаяти час.

«Гроші - роблять гроші»

- мудрість поговірки,

Все це для народу, для людей, для нас...

Кріпляться фінанси, стаємо на ноги,

Позичаєм гроші, беремо в кредит...

Вигідно державі, вигідно народу,

По-новому зараз дивимось на світ.

Наше сьогодні в клопотах, в роботі,

Хтось бажає вчитись, будувати дім...

Щоб зарадить швидко головній турботі

У кредитну спілку без вагань вступім.

Підніми на ноги Україну, Боже,

Ми не опускаєм руки ні на мить.

Снятинська кредитна спілка допоможе

Снятинська кредитна спілка захистить.

ПРАКТИКА ВИРІШЕННЯ СПОРІВ ПРО ВИЗНАННЯ УМОВ КРЕДИТНОГО ДОГОВОРУ НЕСПРАВЕДЛИВИМИ ТА НЕДІЙСНИМИ

1. Умови кредитного договору та договору поруки відносно сплати штрафу та пені в разі прострочення позичальником повернення боргу та нарахованих процентів, унаслідок чого збільшується розмір загального боргу позичальника за кредитним договором не є підставою, передбаченою статтями 11, 18 Закону України «Про захист прав споживачів», для визнання їх несправедливими, такими, що суперечать принципу добросовісності.

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 4 березня 2015 року

Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України в складі: головуєчого - Яреми А. Г., суддів: Григор'євої Л. І., Гуменюка В. І., Лященко Н. П., Охрімчук Л. І., Сеніна Ю. Л., Сімоненко В. М., за участі представника ПАТ «Банк «Фінанси та кредит» - ОСОБА_5, розглянувши у відкритому судовому засіданні справу за позовом ОСОБА_1, ОСОБА_2 до публічного акціонерного товариства «Банк «Фінанси та кредит» в особі філії «Слобожанське регіональне управління», третя особа - ОСОБА_3, про визнання несправедливими та недійсними кредитного договору й договору поруки за заявою ОСОБА_1 про перегляд ухвали Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 9 вересня 2014 року, встановила:

У жовтні 2013 року ОСОБА_1, ОСОБА_2 звернулись до суду із зазначеним позовом, посилаючись на те, що на підставі кредитного договору від 23 червня 2006 ро-

ку та додаткової угоди до нього від 21 серпня 2007 року, які укладені між їхнім сином, ОСОБА_3, і товариством з обмеженою відповідальністю «Банк «Фінанси та кредит» (далі - ТОВ «Банк «Фінанси та кредит»), правонаступником якого є публічне акціонерне товариство «Банк «Фінанси та кредит» (далі - ПАТ «Банк «Фінанси та кредит»), позичальник отримав кредит у сумі 262 600 грн. зі сплатою 13,5 процентів річних за користування кредитом на строк до 23 березня 2016 року. З метою забезпечення виконання зобов'язань за кредитним договором 23 червня 2006 року й 22 серпня 2007 року між ними і ПАТ «Банк «Фінанси та кредит», який є правонаступником ТОВ «Банк «Фінанси та кредит», укладено договори поруки й додаткові угоди до них, згідно з якими передали в іпотеку квартиру НОМЕР_1 АДРЕСА_1. На підставі додаткової угоди до кредитного договору, укладеної 1 серпня 2008 року між відкритим акціонерним товариством «Банк «Фінанси та кредит» (далі - ВАТ «Банк «Фінанси та кредит»), правонаступником якого є ПАТ «Банк «Фінанси та кредит», і ОСОБА_3, підвищено проценту ставки за користування кредитом до 14 процентів річних. У зв'язку із чим 1 серпня 2008 року між ними і ВАТ «Банк «Фінанси та кредит» укладено додаткову угоду до договору поруки, за якою вони зобов'язувались відповідати перед банком за належне виконання боржником умов договору кредиту зі сплатою ним 14 процентів річних за користування кредитом. **Зазначають, що кредитний договір, договори поруки та додаткові угоди до них містять істотний дисбаланс договірних прав і обов'язків на їхню шкоду, зокрема умови кредитного договору щодо нараховання та**

сплати неустойки у вигляді пені, а також штрафу; крім того, при укладенні додаткових угод до договорів поруки відносно збільшення процентної ставки за користування кредитом банком не надано графік зниження розміру заборгованості.

Посилаючись на те, що договори та додаткові угоди до них містять умови, які є несправедливими, а тому суперечать статтям 11, 18 Закону України «Про захист прав споживачів», ОСОБА_1, ОСОБА_2 просили визнати несправедливими та недійсними пункти 6.1, 6.2 кредитного договору від 23 червня 2006 року, визнати недійсними й несправедливими договори поруки від 23 червня 2006 року та додаткові угоди до них від 21 серпня 2007 року й від 1 серпня 2008 року.

Рішенням Орджонікідзевського районного суду м. Харкова від 4 березня 2014 року, залишеним без змін ухвалою апеляційного суду Харківської області від 3 квітня 2014 року, відмовлено у задоволенні позову ОСОБА_1, ОСОБА_2.

Ухвалою Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 9 вересня 2014 року відмовлено у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою представника ОСОБА_1 - ОСОБА_4 - на рішення Орджонікідзевського районного суду м. Харкова від 4 березня 2014 року та ухвалу апеляційного суду Харківської області від 3 квітня 2014 року.

У січні 2015 року до Верховного Суду України звернулась ОСОБА_1 із заявою про перегляд ухвали Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 9 вересня 2014 року, посилаючись на неоднакове застосування судом касаційної інстанції статей 11, 18 Закону України «Про захист прав споживачів» та статей 203, 215 Цивільного кодексу України (далі - ЦК України), унаслідок чого ухвалено різні за змістом судові рішення в подібних правовідносинах.

У зв'язку із цим ОСОБА_1 просить

скасувати ухвалу Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 9 вересня 2014 року й ухвалити нове рішення про задоволення позову.

Заслухавши суддю-доповідача, дослідивши доводи заявника, Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України вважає, що заява про перегляд оскаржуваного судового рішення задоволенню не підлягає з таких підстав.

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 355 Цивільного процесуального кодексу України (далі - ЦПК України) заява про перегляд судових рішень у цивільних справах може бути подана з підстави неоднакового застосування судом (судами) касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права, що потягло ухвалення різних за змістом судових рішень у подібних правовідносинах.

За змістом статті 360⁵ ЦПК України Верховний Суд України відмовляє в задоволенні заяви, якщо обставини, які стали підставою перегляду справи, не підтвердилися.

Судами під час розгляду справи встановлено, що 23 червня 2006 року між ТОВ «Банк «Фінанси та кредит», правонаступником якого є ПАТ «Банк «Фінанси та кредит», і ОСОБА_3 укладено кредитний договір, за умовами якого ОСОБА_3 отримав кредит у розмірі 152 000 грн. зі сплатою 13,5 процентів річних на строк до 23 червня 2012 року.

На підставі додаткової угоди до кредитного договору, укладеної 21 серпня 2007 року між ПАТ «Банк «Фінанси та кредит», який є правонаступником ВАТ «Банк «Фінанси та кредит», і ОСОБА_3, банком надано позичальнику кредит у розмірі 262600 грн. зі сплатою 13,5 процентів річних на строк до 23 березня 2016 року, а на підставі додаткової угоди до кредитного договору від 1 серпня 2008 року збільшено розмір процентної ставки за користування кредитом до 14 процентів річних.

З метою забезпечення боржником взятих на себе зобов'язань за кредитним договором між ТОВ «Банк «Фінанси та кредит», правонаступником якого є ПАТ «Банк «Фінанси та кредит», і ОСОБА_1, а також ОСОБА_2, 23 червня 2006 року укладено договори поруки, предметом яких є зобов'язання поручителів перед банком нести відповідальність у повному обсязі за своєчасне та повне виконання боржником умов кредитного договору.

21 серпня 2007 року та 1 серпня 2008 року між банком і поручителями укладено додаткові угоди до договорів поруки від 23 червня 2006 року, за умовами яких поручителі зобов'язувалися перед кредитором відповідати в повному обсязі за своєчасне та повне виконання боржником зобов'язань за кредитним договором, за яким боржнику надано кредит у розмірі 262600 грн. та збільшено розмір процентної ставки за користування кредитом до 14 процентів річних.

Пунктами 6.1, 6.2 кредитного договору від 23 червня 2006 року передбачено відповідальність позичальника, зокрема, за прострочення повернення кредитних коштів та/або сплати процентів, позичальник сплачує банку штраф у розмірі 100 грн. та пеню з розрахунку 1 процент від простроченої суми за кожний день прострочення. Штраф сплачується боржником у кожному випадку прострочення повернення кредитних коштів. Сплата пені не звільняє позичальника від зобов'язання сплатити проценти за весь час фактичного користування кредитом. За ненадання позичальником банку в установлені договором строки будь-яких документів, обов'язок надання яких передбачений цим договором, а також за неповідомлення позичальником банку про факти, зазначені в пункті 5.1 цього договору, позичальник сплачує банку штраф у розмірі 10 процентів від загальної суми отриманих кредитних коштів.

Залишаючи без змін рішення судів попередніх інстанцій, якими відмовлено ОСОБА_1, ОСОБА_2 у задоволенні їхнього позову, суд касаційної інстанції погодився з

висновками судів про відсутність підстав, передбачених статтями 11, 18 Закону України «Про захист прав споживачів», для визнання несправедливими, такими, що суперечать принципу добросовісності умов кредитного договору, договорів поруки та додаткових угод до них, зокрема, пунктів 6.1, 6.2 кредитного договору відносно сплати штрафу та пені в разі прострочення позичальником повернення боргу та нарахованих процентів, унаслідок чого збільшується розмір загального боргу позичальника за кредитним договором, а також додаткових угод до договорів поруки про збільшення процентної ставки за користування кредитом у зв'язку з ненаданням банком графіка зниження розміру заборгованості за кредитом. Крім того, ОСОБА_1, ОСОБА_2 та ОСОБА_3 добровільно погодились на укладення спірних правочинів, сплачували по ним періодичні платежі, не оскаржували й не порушували питання про їх розірвання, а отже, не вважали їх несправедливими.

ОСОБА_1 зазначає, що суд касаційної інстанції під час розгляду справи за подібних предмета спору, підстав позову, змісту позовних вимог та встановлених судом фактичних обставин і однакового матеріально-правового регулювання спірних правовідносин дійшов неоднакових правових висновків, покладених в основу цього судового рішення.

Для прикладу заявниця надала ухвалу Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 22 жовтня 2014 року, постановлену у справі про визнання недійсними кредитного договору, договору іпотеки та договору поруки.

У справі, яка надана ОСОБА_1 для порівняння, суд касаційної інстанції, залишаючи без змін рішення суду апеляційної інстанції про задоволення позову й визнання недійсними кредитного договору, договору іпотеки та договору поруки, погодився з його висновком, що на підставі додаткової угоди до кредитного договору про споживчий

кредит банк включив до умов договору положення, які виходячи зі статей 11, 18 Закону України «Про захист прав споживачів» є несправедливими, суперечать принципу добросовісності, що є наслідком істотного дисбалансу договірних прав і обов'язків на погіршення становища споживача, зокрема, умови про зміну у витратах, унаслідок чого збільшився процент за користування кредитними коштами, банк не надав позивачу як споживачу фінансових послуг у галузі споживчого кредитування повної інформації про умови кредитування та орієнтовну сукупну вартість кредиту.

Змістом позовних вимог у цій справі є визнання недійсним кредитного договору в цілому з підстав збільшення процентної ставки за користування кредитними коштами внаслідок змін у витратах боржника щодо фіксованого місячного платежу.

Натомість у справі, яка переглядається, ОСОБА_1, ОСОБА_2 просять визнати недійсними пункти 6.1, 6.2 кредитного договору щодо розміру штрафу та пені, оскільки зазначеними умовами договору встановлюється вимога щодо сплати непропорційно великої суми компенсації в разі невиконання боржником зобов'язань за кредитним договором.

Таким чином, судами встановлені різні обставини справи, що не є неоднаковим застосуванням судом касаційної інстанції однієї й тієї самої норми матеріального права.

За таких обставин підстави для задоволення заяви ОСОБА_1 і скасування ухвали Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 9 вересня 2014 року відсутні

Керуючись статтями 355, 360³, 360⁵ ЦПК України, Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України **постановила:**

У задоволенні заяви ОСОБА_1 про перегляд ухвали Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 9 вересня 2014 року від-

мовити.

Постанова Верховного Суду України є остаточною і може бути оскаржена тільки на підставі, встановленій пунктом 2 частини першої статті 355 ЦПК України.

(Постанова ВСУ від 04.03.2015 року.
Справа № 6-19цс15
Головуючий: А. Г. Ярема
Судді: Л. І. Григор'єва, В. І. Гуменюк
Н. П. Лященко, Л. І. Охрімчук
Ю. Л. Сенін, В. М. Сімоненко)

2. Доказом повідомлення кредитодавцем перед укладанням кредитного договору споживача у письмовій формі про інформацію, зазначену у частині другій статті 11 Закону України “Про захист прав споживачів” є підпис позичальника на кредитному договорі, у якому міститься положення про підтвердження позичальником, того, що зміст частини другої статті 11 Закону України “Про захист прав споживачів” йому відомий, а кредитодавець повідомив позичальнику у письмовій формі зазначену у вказаній нормі інформацію.

До такого висновку 12 січня 2015 року дійшла колегія суддів судової палати в цивільних справах Апеляційного суду Львівської області, з яким також погодився і суддя Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, відмовивши у відкритті касаційного провадження за скаргою позичальника (*Ухвала ВССУ у справі №6-3430ск15 від 02.02.2015 року*).

Справа № 461/10975/14 Головуючий у 1 інстанції: Стрельбицький В.В.

Провадження № 22-ц/783/641/15 Доповідач в 2-й інстанції: Цяцяк Р. П.

Категорія справи: 27

У Х В А Л А

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

12 січня 2015 року колегія суддів судової палати в цивільних справах Апеляційного суду Львівської області в складі: головуєчого - судді Цяцяка Р.П., суддів Зверхановської Л.Д. і Шеремети Н.О., при секретарі Ясиновській Я.М., за участю ОСОБА_3 - представника ОСОБА_4; Сабодашка М.В. - представника КС „Львів», розглянувши у відкритому судовому засіданні в м. Львові цивільну справу за апеляційною скаргою ОСОБА_3, представника ОСОБА_4, на рішення Галицького районного суду м. Львова від 14 жовтня 2014 року,

В С Т А Н О В И Л А:

У вересні 2014 року ОСОБА_3 в інтересах ОСОБА_4 звернувся до суду з позовом до Кредитної спілки „Львів», у якому просив суд визнати недійсним кредитний договір № 2008-105 від 09.07.2008 року, укладений між ОСОБА_6 та згаданим відповідачем (в подальшому - „Кредитний договір»).

Позовні вимоги обґрунтовувалися тим, що 09.07.2008 року між позивачем (як позичальником) та КС «Львів» (як кредитором) було укладено Кредитний договір, згідно якого позивач отримав кредит в сумі 3 000 грн. строком до 09.07.2011 року зі сплатою за користування кредитом 36 % річних. Згідно положень графіку розрахунків від 09.07.2008 року сума процентів за користування кредитом становить 1 952 грн. 30 коп., тобто - отримавши кредит у розмірі 3 000 грн., позивач зобов'язався повернути через три роки 4 952 грн. 30 коп. Відповідно до ст.18 Закону України «Про захист прав споживачів», умови договору є несправедливими, якщо всупереч принципу добросовісності його наслідком є істотний дисбаланс договірних прав та обов'язків на шкоду споживача, а відтак (на думку позивача) у договорі кредиту передбачено несправедли-

ві умови стосовно розміру процентів, оскільки порушується справедливе співвідношення отриманих сторонами вигод від укладення договору, так як кредитор набув право отримувати завищені проценти за користування кредитом, а позичальник не набув жодної надмірної вигоди. Крім того, всупереч ст.11 Закону «Про захист прав споживачів», кредитор не повідомив позичальника про переваги та недоліки запропонованої схеми кредитування (а.с. 1-3).

Оскаржуваним рішенням у задоволенні позову відмовлено (а.с. 38-39).

Дане рішення оскаржив ОСОБА_3 - представника позивача ОСОБА_4

Апелянт просить рішення суду скасувати і ухвалити нове, яким задовольнити позовні вимоги, покликаючись на неповне з'ясування судом обставин, що мають значення для справи, та на порушення норм матеріального і процесуального права.

Вважає, що суд неправомірно не взяв до уваги доводів, які були наведені в позовній заяві в обґрунтування її вимог, зокрема - про несправедливість та завищеність розміру процентів за Кредитним договором (а.с. 42-45).

Заслухавши суддю-доповідача, пояснення представника позивача на підтримання доводів апеляційної скарги та заперечення цих доводів зі сторони представника відповідача, перевібивши матеріали справи та законність і обґрунтованість рішення суду першої інстанції в межах доводів апеляційної скарги та вимог, заявлених у суді першої інстанції, колегія суддів дійшла висновку, що апеляційна скарга до задоволення не підлягає з наступних підстав.

У п. 7 постанови Пленуму Верховного Суду України від 06.11.2009 року № 9 „Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними» міститься роз'яснення про те, що правочин може бути визнаний недійсним лише з підстав, визначених законом, та із застосуванням наслідків недійсності, передбачених законом.

Як вбачається з вимог позовної заяви, позивач просив визнати Кредитний договір недійсним з підстав, що передбачені ст.ст. 203 і 215 ЦК України, покликаючись при цьому на те, що положення цього договору суперечать положенням ст.ст. 11 і 18 Закону України „Про захист прав споживачів» (а.с. 1-3).

В той же час, як вбачається з матеріалів справи, ОСОБА_6 вже звертався до суду з позовною заявою про визнання кредитних договорів недійсними, у якій просив суд визнати недійсними три кредитних договори (в тому числі - і Кредитний договір від **09.07.2008 року, недійсність якого є предметом позовних вимог і по даній справі**), які були укладеними ним з КС „Львів»: з підстав, що передбачені ст. 233 ЦК України, а також з посиланням на невідповідність згаданих договорів положенням ст.ст. 18 і 23 Закону України „Про захист прав споживачів».

У вище згаданому позові він зазначав, що кредити у КС „Львів» ним отримувалися у зв'язку з тривалим важким матеріальним становищем та „з метою здобуття грошових коштів для забезпечення мінімальних потреб сім'ї Позивачів таких як оплата квартплати, оплата комунальних платежів, купівля продуктів харчування та предметів першої необхідності, а також з метою виплати **ОСОБА_4, як директором ТОВ „Ар Деко», заробітної плати працівникам ТОВ „Ар Деко»** (а.с. 18-20).

Вище наведене свідчить про те, що позивачем кредитні кошти не були використаними на придбання продукції чи замовлення послуг, а у відповідності до п. 23 ч.1 ст. 1 Закону України „Про захист прав споживачів» споживчий кредит - кошти, що надаються кредитором (банком або іншою фінансовою установою) споживачеві на придбання продукції.

Рішенням Галицького районного суду м. Львова від 31.01.2013 року (залишеним без змін ухвалою Апеляційного суду Львівської області від 12.09.2013 року) ОСОБА_4 у задоволенні вище згаданого позову від-

мовлено (а.с. 21-22).

В обґрунтування доводів даної позовної заяви позивачем також не було подано до суду будь-яких доказів про використання коштів, отриманих ним по Кредитному договору, що оспорується, як споживчого кредиту, - на придбання продукції.

В той же час, підписуючи Кредитний договір позивач (як позичальник) підтвердив, що йому відомий зміст частини другої статті 11 Закону України „Про захист прав споживачів», а також те, що Кредитодавець (відповідач) повідомив його (як позичальника) у письмовій формі про зазначену у вказаній нормі інформацію (п. 9.4 Кредитного договору; а.с. 4).

За вище наведених обставин колегія суддів вважає, що суд першої інстанції дав належну оцінку всім обставинам і доказам по справі в їх сукупності та ухвалив рішення з додержанням норм матеріального і процесуального права, а тому приходить до висновку про те, що підстави для його скасування відсутні і апеляційну скаргу на нього, яка не спростовує висновків рішення суду, слід залишити без задоволення.

Керуючись ст.ст. 303, 307 ч.1 п.1, 308, 314 ч.1 п.1, 315, 319 ЦПК України, колегія суддів

У Х В А Л И Л А:

Апеляційну скаргу ОСОБА_3, представника ОСОБА_4, відхилити та залишити рішення Галицького районного суду м. Львова від 14 жовтня 2014 року без змін.

Ухвала апеляційного суду набирає законної сили з моменту її проголошення, але може бути оскарженою у касаційному порядку шляхом подачі касаційної скарги безпосередньо до суду касаційної інстанції протягом двадцяти днів з дня набрання ухвалою законної сили.

Суддя:
Р.П. Цяцяк